

KÄYTTÖSUUNNITELMA 2017

Kasvun ja oppimisen palvelualue

Kasvun ja oppimisen lautakunta 14.12.2016

Kasvun ja oppimisen palvelualueen käyttösuunnitelma vuodelle 2017**Talouspäällikkö Raija Heinonen
Kasvu ja oppiminen / taloushallintopalvelut**

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 14.11.2016 vuoden 2017 talousarvion sekä toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2017 - 2020.

Kaupungin tavoitteena on talouden saattaminen toiminnallisesti tasapainoon. Alijäämäinen vuoden 2017 talousarvio edellyttää tasapainottamistoimenpiteiden jatkamista, tuottavuuden parantamista sekä rakenteellisten muutosten valmistelua ja toteuttamista. Palvelutuotannon tehostaminen edellyttää rakenteellisten muutosten lisäksi muun muassa avoimeksi tulevien tehtävien täyttämisestä pidättäytymistä tai vastaavan säästön aikaansaamista ostopalveluista, sisäisen liikkuvuuden lisäämistä sekä toimitilojen käytön tehostamista. Palvelualueilla toiminnan ja resurssien kohdentamisessa painopiste tulee olla erityisesti asiakasrajapinnassa.

Käyttösuunnitelmiin tulee sisällyttää talouden tasapainottamiseksi toteutettavat toiminnan sopeuttamis- ja tehostamistoimenpiteet ja ne tulee kohdentaa asianmukaisesti. **Käyttösuunnitelmiin ei saa jättää kohdentamattomia toimenpiteitä ja euroja.** Toimenpiteiden etenemisestä vastaavat henkilöt tulee nimetä. Mikäli toimenpiteet edellyttävät erillistä päätöksentekoa, tulee ne valmistella huolellisesti ja viivytyksettä päätöksentekoon. Toimenpiteiden etenemistä ja niiden vaikutusten toteutumista seurataan kuukausiraportoinnin ja osavuositarkastusten yhteydessä.

Käyttösuunnitelmista päättäminen palvelualueilla

Lautakunnat kohdentavat käyttösuunnitelmissa ja investointien hankesuunnitelmissa talousarviossa palvelualueelle osoitetut määrärahat ja tuloarviot eri palveluprosesseille ja tarvittaessa tarkemmalle tasolle. Käyttösuunnitelmissa ja investointien hankesuunnitelmissa tulee ilmetä sitovuustaso käyttösuunnitelman hyväksyvään toimeen nähden, jotta toimeen on mahdollista seurata asettamiensa tavoitteiden toteutumista. Käyttösuunnitelmia laadittaessa lautakuntien ja tilivelvollisten viranhaltijoiden on huolehdittava, että palvelualueen toiminta suunnitellaan valtuuston päättämien määrärahojen ja tuloarvioiden puitteissa ja että palvelualueille asetettavat osatavoitteet eivät ole ristiriidassa talousarviossa päätettyjen tavoitteiden kanssa.

Käyttösuunnitelmassa asetetut osatavoitteet, osamäärärahat ja osatuloarviot sitovat toimeen alaista viranhaltijaa ja työntekijää samalla tavoin kuin muukin toimeen tekemä päätös. Lautakunnat ja tilivelvolliset viranhaltijat ovat vastuussa päätettyjen tavoitteiden toteuttamisesta.

14.12.2016

Vuoden 2017 talousarvioraami:

Kaupunginvaltuuston päättämä raami kasvun ja oppimisen palvelualueelle:

toimintatuotot	14 535 675 €
toimintakulut	-203 289 220 €
toimintakate	-188 753 545 €

Kasvun ja oppimisen palvelualueen vuoden 2017 käyttösuunnitelman sisältävän n. -1,4 M€ euromääräisen haasteen toteuttaminen:

- Varhaiskasvatuspalvelut n. -0,8 M€:
 - yksiköiden täyttö- ja käyttöasteiden tarkastelu (kertoimen käyttö)
 - työvuorosuunnittelun tehostaminen ja sijaisten käytön linjaaminen
 - mikäli päivähoitomaksut alenevat 1.3.2017 lukien, euromääräinen sopeutus tulee kasvamaan
 - vuoden 2017 lopullinen toimintakulujen ylitys on todennäköisesti suurempi, kuin ta-2017 raamivalmistelussa huomioitiin, joten sopeutuksen määrä kasvaa myös tältä osin
- Perusopetus- ja nuorisopalvelut sekä lukiopalvelut n. -0,65 M€:
 - oppilasmäärän ja koulunkäynninohjaajien määrän kasvu on suurin haaste, kustannusten kasvua pyritään hallitsemaan oppilaaksioton ohjauksen avulla
 - henkilöstön työhyvinvointiin panostaminen sairauspoissaolojen vähentämiseksi
 - kaksoistutkinnon suorittajien tulojen vähenemisen johdosta kurssitärjöttimä joudutaan tiivistämään
 - oppimateriaalin kierrättämistä jatketaan ja uusia hankintoja tehdään hyvin harkitusti
 - esimieskoulutusta toiminnan ja talouden suunnitteluun
- Kasvun ja oppimisen tuen palveluissa n. -20 000 €:
 - viivästytetään rekrytointeja
- Johdon tukipalveluissa n. -13 000 €:
 - sijaisuuskustannuksissa ei voida säästää, kun sijaisia ei käytetä
 - karsitaan tarvikehankinnoista ja palveluiden ostoista
 - suositaan palkattomia virkavapauksia

Avustuksiin sisältyy taiteen perusopetuksen avustukset, yhteensä -26 460 €. Avustus jaetaan taiteen perusopetuksen järjestäjille 31.10.2016 oppilasmäärän mukaan.

Kaikkien palveluprosessien osalta talousarviossa pysyminen edellyttää toiminnan tehostamista henkilöstötyön tuottavuuden kautta sekä toimintamenojen karsimista. **Käyttösuunnitelma ei sisällä kohdentamattomia sopeutuksia.**

Käyttösuunnitelman laskentaperusteet:

Palkkamenojen budjetoinnissa on otettu huomioon voimassa olevat sopimukset ja kiky-sopimuksen vaikutukset (30 %:n lomarahaleikkaus 1,5 M€, eläkemaksujen ja sivukulujen muutos 2,3 M€ ja laskennallinen työajan pidennyk-

14.12.2016

sen vaikutus 0,6 M€, yhteensä 4,4 M€). Henkilöstösivukulut ovat vuonna 2017 seuraavat: sosiaaliturvamaksu 1,18 %, työttömyysvakuutusmaksu 3,42 %, tapaturmavakuutusmaksu 0,59, KUEL-maksu 16,90 % ja VaEL-maksu 16,66 %. Varhaiseläkemenoperusteinen varhe-maksu ja eläkemenoperusteinen maksu on varattu eläkevakuutuksen ilmoittamien määrien mukaisena.

Sisäiset vuokrat on budjetoitu tilakeskuksen kanssa tehtyjen vuokrasopimusten mukaisina, vuokriin ei sisälly yleiskorotusta, korotukset aiheutuvat tilamuutoksista. Ateriapalveluissa oppilaskohtaisiin ateriahintoihin ei tullut korotuksia, mutta koulupäivien määrän kasvu lisää kustannuksia n. 160 000 €. Koulukuljetussopimus pieneni n. 200 000 €, joka johtuu mm. Jynkän väistötikalculjetusten päättymisestä.

Henkilöstö

Palvelualueiden käyttösuunnitelmaan sisältyy henkilöstö- ja koulutussuunnitelma, jossa henkilöstölaskelman lisäksi määritellään henkilöstötyön tavoitteet ja periaatteet sekä laaditaan koulutussuunnitelma.

Vuoden 2017 investoinnit:

- Kalustohankintoihin -1,35 M€. Jynkän uuden koulun, Hatsalan koulun uuden ruokalarakennuksen kalustaminen, Juankosken päiväkodin kalustaminen sekä vanhentuneen koulu- ja päiväkotikaluston uusiminen.
- Tilakeskus/peruskorjaukset: Jönköpingin päiväkoti -0,5 M€, Juankosken lukio -0,04 M€,
- Tilakeskus/uudisrakentaminen: Hatsalan koulun ruokalarakennus -0,5 M€, Hiltulanlahden alakoulu -0,5 M€, Lumit, musiikki- ja ilmaisutaidon lukio -0,2 M€ suunnitteluraha, Tuomikujan päiväkoti -2,0 M€, Maanin- gan päiväkoti -2,5 M€, Vehmersalmen päiväkoti -0,1 M€, Juankosken uusi päiväkoti -2,1 M€, Muuruveden koulun laajennus päiväkotitilaksi -0,14 M€

Vaikutusten arviointi -

Liitteet 1 8384/2016 Käyttösuunnitelma 2017 / Kasvun ja oppimisen palvelualue

Valmistelija

Raija Heinonen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Asiakkuusjohtajat

puh. 044 718 4221

Päätösehdotus

Palvelualuejohtaja Pekka Vähäkangas

Kasvun ja oppimisen lautakunta päättää

1. Hyväksyä kasvun ja oppimisen palvelualueen käyttösuunnitelman, jossa toimintakatteet jakautuvat avain- ja palveluprosesseittain seuraavasti:

	Toiminta- tuotot	Toimintakulut	Toimintakate	Ks-2017 sisälty- vä eurohaaste /sopeutustarve
Varhaiskasvatuspalvelut	7 539 390	-71 473 208	-63 933 818	-800 000
Perusopetus- ja nuorisopalvelut:	5 275 669	-101 904 709	-96 629 040	-550 000
Perusopetuspalvelut	272 693	-3 624 891	-3 352 198	
Nuorisopalvelut				
Lukiokoulutus ja toisen asteen yhteistyö:				
Lukiokoulutus	856 400	-17 351 562	-16 495 162	-100 000
Toisen asteen yhteistyö	447 000	-447 000	0	
Kasvun ja oppimisen tuen palvelut	28 550	-6 488 960	-6 460 410	-20 000
Johdon tukipalvelut	115 973	-1 998 890	-1 882 917	-13 000
Yhteensä	14 535 675	-203 289 220	-188 753 545	-1 483 000

2. Hyväksyä kasvun ja oppimisen palvelualueen avustusmäärärahojen (-26 460 €) jaon taiteen perusopetuksen järjestäjille seuraavasti:

Kuopion Taideopisto	-15 037 €
Kuopion Tanssistudio Oy	-8 210 €
Musiikkikouluyhdistys Kantele ry	-3 213 €
Yhteensä	-26 460 €

3. Oikeuttaa palvelualuejohtajan päättämään kalustoinvestointimäärärahan (-1 350 000 €) yksityiskohtaisemman jaon avain- ja palveluprosesseille.
4. Oikeuttaa palvelualuejohtajan tekemään mahdollisia määrärahan siirtoja avainprosessien välillä ja asiakkuusjohtajat palveluprosessien välillä.

Päätös

Kasvun ja oppimisen lautakunta hyväksyi päätösehdotuksen.

Jaana Lappalainen poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn alussa klo 17.14.

Veera Willman poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn aikana klo 17.18.

Juha Parkkisenniemi poistui kokouksesta tämän pykälän käsittelyn jälkeen ennen seuraavaa asian käsittelyä klo 17.37.

Sisällysluettelo

Kasvun ja oppimisen palvelualueen talousarvio 2017 (kv. 14.11.2016)	1
KS-2017 materiaali:	
Avainprosessien toimintaympäristöjen kuvaus, toiminnan painopisteet sekä toiminnalliset tavoitteet	
• Varhaiskasvatuspalvelut	11
• Perusopetus- ja nuorisopalvelut	16
• Lukiopalvelut ja toisen asteen yhteistyö	22
• Kasvun ja oppimisen tuen palvelut	27
Tuloslaskelmat avain- / palveluprosesseittain	31
Mittarit ja suoritteet	37
Henkilöstösuunnitelma	39
Taiteen perusopetuksen avustukset	40
Investoinnit	
• Investointiosan erittely	41
Talousarvion sitovuus	43

Kasvun ja oppimisen palvelualue

Toiminta-ajatus

Kasvun ja oppimisen palvelualueen tehtävänä on tarjota lapsille ja nuorille yhdessä perheiden kanssa turvallinen, kehitykselle ja oppimiselle suotuisa kasvuympäristö ja opettaa heille sellaisia tietoja ja taitoja, joiden avulla he saavat valmiuksia vastuulliseen yhteiskunnan jäsenyyteen. Laadukas varhaiskasvatus, perusopetus ja lukiokoulutus, ennakkoiva työote sekä varhainen oppimisen ja kasvun tuki on merkityksellistä koko kaupunkiorganisaation kannalta. Onnistuessaan palvelualueen toiminta vähentää asiakkuuksia perusturvan ja terveydenhuollon palvelualueilla.

Kasvun ja oppimisen palvelualue sisältää avainprosesseina varhaiskasvatuspalvelut, perusopetus- ja nuorisopalvelut, lukiopalvelut sekä toisen asteen yhteistyön ja kasvun ja oppimisen tuen palvelut. Kukin avainprosessi vastaa ikäkauden mukaisten palveluiden järjestämisestä. Poikkeuksena tähän on kasvun ja oppimisen tuen palvelut, jonka kohderyhmänä ovat kaikki lapset ja nuoret.

Pohjois-Savon urheiluakatemia on valtakunnallisesti merkittävä huippu urheiluakatemia, jossa rakennetaan opiskelevan urheilijan polku yksilölliset kehitysvaiheet ja elämäntilanteet huomioiden.

ISOVerstas on kehittäjäyhteisö, joka tulee jäsenorganisaatiotaan tarjoamalla kanavia, työvälineitä ja sisältöjä verkko oppimisen kehittämiseen, opetustarjontaan ja osaamisen varmistamiseen.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Kaupungin yhteistyömuotoja kehitetään erityisesti päivähoidon, perusopetuksen, nuorisopalvelujen ja kolmannen sektorin välillä siten, että ennaltaehkäisevien palvelujen vaikuttavuus lisääntyy.

Varhaiskasvatuspalveluiden kysyntä on jatkanut kasvuaan viime vuodet. Työelämän muutokset ovat lisänneet etenkin kalliimman iltä- ja viikonloppuhoidon sekä vuorohoidon kysyntää. Talousalueen kasvavaan työvoimatarpeeseen perustuvaan kysyntään vastataan lisäämällä pääasiassa yksityisiä, palvelusetelillä tuettuja päivähoitopalveluja, mutta se ei ole riittänyt kattamaan kaikkea kasvua: kunnallisessa päivähoidossa on kasvun vuoksi jouduttu turvautumaan nopeisiin väliaikaisiin ratkaisuihin. Muuta kysyntää on pyritty ohjamaan kevyempiin avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin, joiden tarjontaa on myös lisätty.

Tulevina vuosina alle kouluikäisten lasten määrä jatkaa edelleen kasvamista. Väestöennusteen mukaan alle kouluikäisten lasten määrä kasvaa vuoden 2017 aikana noin 120 lapsella ja sen jälkeen edelleen suunnitelluvuosien aikana vuoteen 2020 mennessä keskimäärin sadalla lapsella vuosittain.

Päivähoidon suhteellinen kysyntä on viime vuodet kasvanut yhdellä prosenttiyksiköllä joka vuosi, tällä hetkellä kunnallisessa tai yksityisessä päivähoidossa on 66,2 % alle kouluikäisistä lapsista. Muiden suurten kaupunkien sama tunnusluku on edelleen Kuopiota korkeampi. Vuotuinen yhden prosenttiyksikön kysynnän kasvu lisäisi päivähoitopaikkojen tarvetta joka vuosi n. 80 väestönkasvuun perustuvan kasvun lisäksi. Varaudutaan myös maahanmuuttajalasten määrän kasvuun.

Lasten määrän ennustetaan kasvavan päivähoidossa 240 lapsella, 150 lasta kunnallisessa päivähoidossa ja 90 lasta yksityisessä hoidossa.

Kunnallisen perhepäivähoidon kysynnän ja tarjonnan väheneminen on valtakunnallinen kehityssuunta, mikä näkyy myös Kuopiossa siten, että perhepäivähoidossa olevien lasten määrä ei kasva samassa suhteessa kuin päiväkotihoidossa. Perhepäivähoitajien uudistuneet työaikamääräykset ovat välillisesti vauhdittaneet päivähoidon sisäistä rakennemuutosta perhepäivähoidosta päiväkotihoidon.

Yksityiset päiväkotipalveluiden tuottajat ovat edelleen kiinnostuneita Kuopiosta; vuoden 2017 elokuussa aloittaa Saaristokaupungissa suunnitelmien mukaan kaksi yksityistä päiväkotia. Hankkeet ovat viivästyneet käytettävissä olevien tonttien puutteen vuoksi. Vuoden 2017 alussa on yksityisen päivähoidon osuus päivähoitopalveluista n. 16 %. Palvelu- ja hankintaohjelman linjausten mukaisesti Saaristokaupunkiin on vireillä myös kunnallisen päiväkodin rakentaminen; näin alueella tasapainottuu yksityisen ja kunnallisen päivähoidon tarjonnassa syntynyt epätasapaino.

Perusopetuksen oppilasmäärä on lähtenyt kasvuun. Vuodelle 2017 kasvuksi ennustetaan noin 50 oppilasta ja seuraaville vuosille kasvu on ennusteen mukaan n. 100 oppilasta vuosittain. Alueellisesti kasvua tapahtuu eniten eteläisellä alueella.

Kuntaliitosten myötä verkosto laajenee yhä enemmän maaseutualueelle ja pienten yksikköjen määrä kasvaa. Juankosken ja Kuopion kuntaliitoksen myötä 1.1.2017 koulujen määrä kasvaa kahdella alakoululla, yhdellä yläkoululla ja yhdellä lukiolla, oppilasmäärä kasvaa peruskouluissa noin 480 oppilaalla ja lukiossa 75 opiskelijalla.

Maahanmuuttajaopetuksessa varaudutaan perusopetukseen valmistavaa opetusta tarvitsevien lasten määrän kasvuun. Samalla myös koulunkäyntiohjaajien tarve kasvaa lasten integroitua valmistaan opetuksen jälkeen lähikouluun.

Kouluverkostoa tarkastellaan kouluverkkoselvitysten ja kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti. Tavoitteena on vähentää kustannuksia tehostamalla henkilöstö- ja tilaresurssien käyttöä. Kv:n päätöksen mukaisesti Kalevalan koulun vuosiluokkien 7-9 oppilaat ovat siirtyneet Hatsalan klassilliseen kouluun 1.8.2016 ja toiminta vakiintuu lv. 2016 - 2017 aikana. Kalevalan ja Kettulan koulut toimivat hallinnollisesti yhtenä kouluna. Särkiniemen koulua koskevan päätöksen toimeenpano ajoittuu uuden Jynkän koulun valmistumiseen ja käyttöönottoon.

Hiltulanlahden rakentaminen on käynnissä ja alueelle muuttaa lapsiperheitä. Vaikutus kouluikäisten lasten määrään on syksyllä 2016 vielä vähäinen, mutta vuoden 2017 aikana lasten määrän ennustetaan kasvavan niin, että nykyisen koulurakennuksen tilat eivät tule riittämään. Hiltulanlahden koulu on hankesuunnitteluvaiheessa. Verkoston osalta tarkastelu jatkuu läntisellä ja koillisella maaseutualueella. Vuoden 2017 talousarvioon sisältyvät sopeutukset edellyttävät uusia taloudellista säästöä tuovia verkostoratkaisuja nopealla aikataululla.

Kunta- ja koulukohtaiset opetussuunnitelmat on hyväksytty ja otettu käyttöön vuosiluokilla 1.-6. Vuosiluokkien 7.-9. opetussuunnitelmat tuntijaon ja sisältöjen osalta otetaan käyttöön 1.8.2017 vuosiluokittain porrastetusti. Keskeinen muutos on koulun toimintakulttuurissa ja oppimiskäsityksessä, jossa yhdessä tekeminen, laaja-alainen osaaminen ja oppilaan rooli aiempaa aktiivisempaa oppijana korostuu.

Tieto- ja viestintäteknologian painopisteet ovat varhaiskasvatushenkilöiden ja opettajien osaamisen kehittäminen, ajanmukaisten digitaalisten laitteiden hankkiminen sekä uuden opetussuunnitelman asettamien tavoitteiden vakiinnuttaminen varhaiskasvatuksen ja koulun arkeen. Digitalisaatio opetuksen ja oppimisen tukena on yksi hallituksen kärkihankkeita ja edellyttää kunnilta omavaraisuutta.

Perusopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen myönnetyn avustuksen poistuminen on vähentänyt opetustuntien määrää. Kaupunginvaltuuston on vuoden 2016 talousarviossa myöntänyt perusopetukselle 400 000 euron määrärahan korvaamaan poistuvaa avustusta syyslukukauden 2016 osalta. Tarvittava kevätlukukauden 2017 osuus on 600 000 euroa.

Nuorisopalvelut tiivistävät yhteistyötä koulujen kanssa tilojen käytössä, suunnittelussa nuorten vapaa-ajan tarpeisiin ja osallistuvat omalla panoksellaan opetussuunnitelman jalkauttamiseen kouluilla. Nuoret, joilla on vaara jäädä perusopetuksen jälkeen ilman koulutuspaikkaa tai keskeyttävät toisen asteen opiskelun, ohjataan etsivän nuorisotyön ja muiden toimijoiden kanssa ajoissa ao. palvelujen piiriin. Toiminnassa korostuu nuorten osallisuus, jalkautumien lähiöihin, pienryhmätoiminta ja varhainen puuttuminen.

Nuorten määrän Petosella ja Saaristokaupungissa kasvaa edelleen ja edellyttää nuorisotoiminnan vahvistamista alueella. Koulujen kehittäminen alueensa toimintakeskukseksi on tavoitteena myös kaupungin muilla alueilla kuin Saaristokaupungissa.

Lukioverkkoa on tiivistetty ja sitä kehitetään edelleen kampusmallin mukaisesti. Ensisijaisia hakijoita oli 85 enemmän kuin aloituspaikkoja. Vieraskuntalaisten osuus lukion aloittavista opiskelijoista on 28 % (edellisenä vuonna 22 %). Lukiokoulutuksen markkinointia kehitetään edelleen yhtenä Kuopion kaupungin vetovoimaisuustekijänä. Lukiopaikka turvataan noin 50 %:lle perusopetuksen päättävistä kuopiolaisista nuorista.

Lukion uudet opetussuunnitelmat on otettu käyttöön 1.8.2016 alkaen. Uuden opetussuunnitelman keskeisimmät tavoitteet ovat kasvu sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, tiedot ja taidot, elinikäinen oppiminen ja ohjaus sekä opiskeluympäristöt ja toimintakulttuuri. Lukion oppimäärä pysyy ennallaan 75 kurssissa. Kaksi Kuopion lukiota on mukana OKM:n tuntijakokokeilussa.

Opetusteknologian /tieto- ja viestintätekniiikan hyödyntäminen osana lukiopedagogiikkaa ja sähköinen ylioppilastutkinto on keskeinen toimintaympäristön muutos. Vuonna 2017 sähköisesti suoritettavien tutkintojen määrä kasvaa ja edellyttää edelleen tutkintoon sopivia tilaratkaisuja ja infraa sekä tv:n opetuskäytön ja koko oppimisympäristön jatkuvaa kehittämistä.

Kuopion kaupungin palveluorganisaation kehittämisen hankkeessa on esitetty, että kasvatus- ja perheneuvola siirtyy v. 2017 perusturvan tai terveydenhuollon palvelualueelle. Muutoksella vahvistetaan lähetteettömien ns. varhaisen tuen palveluiden roolia kaupungissa ja tällä toimenpiteellä valmistaudutaan tulevaan sote-uudistukseen.

Tuleva sote-lainsäädäntö on merkittävä uudistus, joka vaikuttaa kasvun ja oppimisen tuen palveluiden ja henkilöstön sijoittumiseen tulevaisuudessa. Em. uudistukseen liittyen etenee myös lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma.

Tuottavuutta lisäävät toimenpiteet

- Palveluverkostoa tarkastellaan päivähoito- ja kouluverkostoselvityksen ja kv:n päätösten mukaisesti. Verkostoselvitystyö jatkuu.
- Olemassa olevien tilojen yhteiskäyttöä kehitetään ja optimoidaan sekä mahdollisista tarpeettomista tiloista luovutaan. Kehitetään eri palveluita tilojen yhteiskäyttöön sopiviksi. Kehitetään hallinto- ja suunnitteluhenkilöstön tehtäviä ja tehdään tilatarpeiden pohjalta suunnittelu Vuorikatu 27 kiinteistöksi.
- Henkilöstön hyvinvointiin kiinnitetään huomiota, ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä laajennetaan sähköisen terveystarkastuksen käyttöä. Osaamisen kehittämistä edistetään erityisesti tvt-pedagogiikassa ja tarjotaan mahdollisuutta sisäiseen liikkuvuuteen.
- Sähköisten työvälineiden ja palveluiden käyttöä/käytettävyyttä kehitetään yhdessä tietohallinnon kanssa.
- Palvelualueen talousarviosuunnittelussa ei kaikilta osin ole ollut osoittaa keinoja kaupunginhallituksen päättämään talousarvioraamiin pääsemiseksi. Käyttösuunnitelma vaiheeseen jää noin 1,4 M€ euromääräinen haaste. Tämä voi muodostaa osittaisen riskin talousarvion toteutumiseen. Lisääntynyt työaika pyritään hyödyntämään työajan suunnittelulla ja arvioitaessa tarvetta täyttää vapautuvia tehtäviä tai palkata sijaisia. Opetusalan henkilöstön lisääntyneen työpanosta suunnataan opetus-suunnitelmien käyttöönottoon. Lomarahaleikkauksen lisäksi muita sopeuttamistoimenpiteitä henkilöstöön ei ole suunnitteilla. Muilta osin euromääräiset haasteet olivat lähinnä lisäresurssitarpeita, jotka tulee huomioida toiminnan suunnittelussa. Talousarvioon pääseminen edellyttää, että myös konserniyhtiöiden sopimushinnoittelussa huomioidaan KiKy-sopimuksen vaikutukset.

Toiminnan painopisteet

Painopisteenä säilyy varhaiskasvatuspalveluiden, perusopetuksen ja kasvun ja oppimisen tuen avainprosessien yhteistyön ja sujuvien käytäntöjen kehittäminen. Sujuvin palveluprosessein ja tarkoituksenmukaisin työnjaoin voidaan nykyresursseinkin parantaa palveluiden vaikuttavuutta. Lisäksi ylläpidetään ja kehitetään saavutettua osaamista ja hyviä käytäntöjä.

Avoimien varhaiskasvatuspalveluiden kehittäminen ja määrällinen lisääminen jatkuu. Sisältö ja tarjonta säilytetään sellaisella tasolla, että se voi olla todellinen vaihtoehto perheille, joilla ei ole päivähoitopalveluiden tarvetta työn tai opiskelun vuoksi.

Kaupungin uusi varhaiskasvatussuunnitelma valmistuu ennen varhaiskasvatuspalveluiden toimintavuoden 2017 - 2018 alkua. Tavoitteena on varhaiskasvatuslain ja Vasu2017:n asettamien tavoitteiden vakiinnuttaminen varhaiskasvatuksen henkilöstön ja perheiden arkeen.

Varhaiskasvatuspalveluiden kysynnän kasvuun on viime vuosina vastattu yksityistä päivähoitoa lisäämällä, kaupungin rahoitus palveluun on kanavoitu palveluseteleiden kautta. Vuoden 2017 elokuussa aloittaa kaksi uutta yksityisen päivähoitoa valtakunnallisesti toimivaa palveluntuottajaa Saariseläntäkaupungissa, molemmilla on suunnitelmissa 4-5 ryhmäinen päiväkotitoiminta. Vähenevän palvelukysynnän alueilla vähennetään mahdollisuuksien mukaan omaa palvelutuotantoa, säilyttäen kuitenkin päivähoito lähipalveluna.

Kunnallisten päiväkotitilojen tarve nopealla aikataululla on suuri. Syinä ovat lasten määrän lisääntyminen, epäkelvoissa tiloissa toimiminen ja yksityisen ja kunnallisen palvelun epätasapaino.

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti uuden tuntijaon ja uusien opetussuunnitelmien mukaiseen opetukseen on siirrytty syyslukukauden 2016 alusta lukien. Kunta- ja koulukohtaista opetussuunnitelmatyötä jatketaan täydentämällä koulukohtaisia opetussuunnitelmia sekä laatimalla vuosiluokkien 7.-9. porrastetusti käytöön otettavan opetussuunnitelman puuttuvat osiot. Toimintaa arvioidaan säännöllisesti.

Toimintakysely 3., 5. ja 8. luokkien oppilaille ja huoltajille toteutetaan helmikuussa 2017. CAF arvioinnissa perusopetuksen yhteinen kohde on yhteistoiminta

Peruskoulujen ja lukioiden toimintakulttuuria ja oppimisympäristöjä kehitetään vahvasti yhteistyön, osallisuuden sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen kautta.

Nuorten yhteiskuntatakuun toteutumista ja nuorten ohjaus- ja palveluverkoston toimivuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Lukiokoulutuksen toiminnan painopisteitä ovat mm. hyvinvoinnin edistäminen, ajanmukaisten oppimisympäristöjen ja välineiden kehittäminen ja hyödyntäminen, opettajien osaamisen kehittäminen tulevaisuuden luki- on tarpeita vastaavaksi, korkeakouluysteistyön kehittäminen, kansainvälinen verkostoituminen sekä luku- vuosisuunnittelu ja laatutyö.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden uudelleen organisointi tulee koskemaan Kasvun ja oppimisentuen palveluita merkittävästi. Yhteiseen suunnitteluun ja kehittämiseen osallistuminen on ensi vuoden merkittävin painopistealue.

Toiminnan painopisteiden vaikutukset osaamis- ja henkilöstötarpeeseen sekä henkilöstövaikutukset

Varhaiskasvatuspalveluiden koko henkilöstön yhteistyöosaamista kehitetään. Esille nousee asiakasyhteistyö peruspalvelun tasolla, jossa haasteena on vanhempien ja perheiden osallistuminen palvelujen muotoiluun sekä yhteistyön parantaminen kaupungin muiden lapsiperhepalveluiden järjestäjien ja yksityisen sektorin kanssa. Muut henkilöstökoulutuksen painopisteet ovat kasvatusyhteistyön kehittäminen, ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen sekä työelämäosaaminen.

Varhaiskasvatuksessa yksityisen palvelutarjonnan lisääntyminen saattaa vähentää oman henkilöstön tarvetta. Muutos hoidetaan eläkepoistumaa hyväksikäyttäen. Mikäli eläkepoistuma ei ole riittävä, sijoitetaan vakinaisia työntekijöitä työskentelemään pitkissä sijaisuuksissa, jolloin ulkopuolisia sijaisia ei palkata.

Uuden opetussuunnitelmien vakiinnuttamisessa erityisesti oppilasarviointiin ja TVT:n opetuskäyttöön liittyvä osaaminen edellyttää opetushenkilöstön koulutusta. Opettajien digiosaamista päivitetään jatkuvasti pedagogisen tuen ja erilaisten tukimateriaalien avulla. Maahanmuuttajalasten ja -nuorten määrän kasvu edellyttää ohjauksen ja koordinoinnin kehittämistä. Toimiminen monialaisissa ryhmissä edellyttää hyvää pohjakoulutusta. Nuorisonohjaajan varsinainen osaaminen korostuu nuorten kohtaamisessa, taito joka saavutetaan työkokemuksen ja koulutuksen myötä.

Lukiokoulutuksessa sähköiseen ylioppilastutkintoon valmistautuminen sekä ajanmukaisten oppimisympäristöjen ja välineiden kehittäminen ja hyödyntäminen edellyttävät opettajien täydennyskoulutusta ja resursointia fyysiseen oppimisympäristöön sekä tietoverkkoihin.

Laki oppilas- ja opiskelijahuollosta edellytti henkilöstön rekrytointia. Valtakunnalliset suositukset henkilöstömitoitukseen ovat kuraattoreiden osalta 800 oppilasta/opiskelijaa per 1 kuraattori ja 1000 oppilasta/opiskelijaa per psykologi. Aikaisempien vuosien henkilöstön lisäyksistä huolimatta Kuopiossa jäädään suosituksista tältä osin n. 300 oppilaalla/opiskelija palveluissa. Lisärekrytointeja ei kuitenkaan esitetä ensi vuodelle.

Perheiden palveluiden turvaamiseksi suunnitellaan ensi vuoden aikana lasten, nuorten ja perheiden palveluiden uudelleen organisoitumista.

Henkilöstövaikutukset

Kasvun ja oppimisen palvelualueen henkilötövuosien määrän arvioidaan kasvavan kuluvaasta vuodesta n. 40 henkilötövuodella, yhteensä n. 2 308 henkilötövuotta. Varhaiskasvatuspalveluissa kasvuksi ennakoii-

daan n. 30 henkilötyövuotta lasten määrän kasvun vuoksi. Maahanmuuttajaopetuksen lisääminen kasvattaa myös henkilökunnan määrää n. neljällä henkilötyövuodella ja oppilaiden siirtyminen Vaalijalasta Paloahon kouluun lisää henkilötyövuosien määrää n. kahdella. Juankosken kuntaliitos kasvattaa henkilöstön määrää 96,3 henkilötyövuodella, henkilöstömääräennuste kuntaliitoksen jälkeen yhteensä 2 404 henkilötyövuotta.

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Lastentarhanopettajan tutkinnon yliopistossa suorittaneita lastentarhanopettajia ei tehtäviä täytettäessä ole viime vuosina ollut riittävästi tarjolla, myös kesken toimintavuoden tarvittavista lastentarhanopettajien sijaisista on pula. Lastenhoitajien kohdalla työvoimatarjonta on hyvä. Perhepäivähoitajien rekrytointia vahvistetaan jatkamalla perhepäivähoitajien oppisopimuskoulutusta yhteistyössä Sakkyn kanssa.

Perusopetus- ja nuorisopalveluissa sekä lukiokoulutuksessa pätevän henkilöstön (opettajien, koulunkäynnin ohjaajien, koulusihteerien, nuorisohjaajien) saatavuus on erittäin hyvä. Sosiaaliseen nuorisotyöhön on ollut vaikeuksia saada pätevää henkilöstöä.

Psykologien rekrytoinnissa tilanne on kaupunkitasoisesti haastava.

Rekrytoinneissa hyödynnetään ensisijaisesti kaupungin omaa, olemassa olevaa henkilöstöä sijoittamalla mahdollisuuksien mukaan avoinna oleviin tehtäviin.

Suunnitelma ulkoisten palvelujen käytöstä

Päivähoitokysynnän kasvuun vastataan palveluiden hankintaohjelmassa tarkemmin linjatulla tavalla pääasiassa yksityisellä palvelutuotannolla. Alueellisesti on kuitenkin huolehdittava, ettei yksityinen sektori saa palvelutuotannosta jollakin alueella liian suurta osuutta vastattavakseen.

Perusopetuksessa yhdistykset ja seuraut tuottavat osan koululaisten iltapäivätoiminnasta.

Nuorten leiritoimintaan käytetään ulkopuolisia palveluita. Kaupungissa toimii lisäksi yksityiset Kristillinen koulu ja Steiner-koulu.

Vanhemmuuden arvioinnit, sijoitettujen lasten oppilashuollon ja perheneuvolan palvelut tuotetaan ostopalveluina kasvun ja oppimisen tuen vastuualueelta.

Psykologisten tasotutkimusten järjestämiseen esikouluun lähteville ja alle 16-vuotiaille perusopetusikäisille kehitysvammaisille joudutaan käyttämään ostopalveluja.

1. VETOVOIMA, KILPAILUKYKY JA KASVU			
1. Vahva ja monipuolinen elinkeinoelämä			
Arviointikriteeri	Valtuustoon nähty sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
Yritystoiminnan kehittämisen välineet ja resurssit	Kasvun edellytyksistä ja elinkeinoelämän kehittymistarpeista (mm. tonttitarjonta) huolehditaan. Myös pienten ja keski suurten yritysten kehitystä tuetaan.	Yrityskylän toimintaa kehitetään yhdessä TAT:n kanssa ja se muodostaa vakiintuneen oppimisympäristön peruskoululaisille osana perusopetuksen opetussuunnitelmaa.	Kasvuohjelma

3. Kuopio-kuva - paras kaupunkiyhteisö			
Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
Yhteistyöhakuinen ja avoimesti viestivä Kuopio	Hyvinvointipalveluja ja koulutusta tuodaan vahvemmin esille kaupungin vetovoima- ja elinvoimatekijänä.	Varhaiskasvatuspalvelut sekä perusopetus- ja lukiokoulutus näkyvät alueellisesti ja valtakunnallisesti monipuolisena ja veto-voimaisena palveluna. Osallistutaan valtakunnallisiin kärkihankkeisiin.	Kasvuohjelma

2. ASUKKAAT JA PALVELUT

5. Asiakaslähtöiset ja omaehtoisuuteen kannustavat ja ennaltaehkäisevät palvelut			
Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
Ennakoivat ennaltaehkäisevät ja omaehtoisuuteen kannustavat palvelut	Painotetaan ennaltaehkäiseviä palveluja ja toimintatapoja.	1.8.2016 käynnistynyt vuosiluokkiin sitomaton alkuopetus laajenee yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa ja tukee lapsen koulupolkua varhaisessa vaiheessa. Lasten ja nuorten liikkumiseen kiinnitetään huomiota. Kaikki Kuopion peruskoulut ovat liikkuvia kouluja. Kouluissa on liikuntavälitunteja ja koulujen arkikäytänteitä kehitetään liikkuviksi. Urheiluseurat ovat mukana tuottamassa iltapäivätoimintaa. Arvioidaan lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteet kouluissa.	Hyvinvointiohjelma
	Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys vähenevät.	Nuorisotyöttömyyttä ja nuorten työllistymistä seurataan nuorisopalveluiden monialaisessa työryhmässä. Etsivän nuorisotyön toimintaa arvioidaan.	Hyvinvointiohjelma
Palvelujen asiakaslähtöisyys	Vaikutetaan aktiivisesti käynnissä olevaan sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamiseen, jotta kaupungin kehittämät asiakaslähtöiset palvelut jäisivät käytäntöön uudistuksessa.	Osallistutaan suunnittelutyöryhmiin erityisesti oppilas- ja opiskelijahuoltoon sekä nuorisopalveluihin liittyvissä kysymyksissä.	Hyvinvointiohjelma

Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
Palvelukumppanuus järjestöjen ja yritysten kanssa	Valinnanvapautta palveluissa lisätään edelleen mm. palvelusetelin avulla. Samalla huolehditaan, ettei valinnanvapauden lisäys johda eriarvoisuuden kasvuun. Yksityiset palvelut täydentävät julkista palvelutarjontaa. Hankinta-osaamista ja hankintakäytäntöjä kehitetään edelleen.	Yksityisen päivähoidon toiminta-edellytyksistä pidetään huolta.	Hyvinvointiohjelma

3. RESURSSIT, JOHTAMINEN JA HENKILÖSTÖ

6. Tasapainoinen talous

Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
Palveluverkon ja toimitilojen käytön tehokkuus	Tilojen käyttöä tehostetaan edelleen. Laaditaan toimitilastrategia, joka käsittää myös pitkän tähtäimen investointien ja niiden rahoituksen tarkastelun.	Uudet tilat suunnitellaan ja toteutetaan monikäyttöisiksi ja muunneltaviksi, erilaisia käyttäjäryhmiä palveleviksi. Olemassa olevien tilojen käyttöasteita ja vetoisuuksia tarkastellaan yhdessä varhaiskasvatuksen (esiopetus), perusopetuksen, nuorisopalveluiden ja lukiokoulutuksen kanssa tavoitteena hyödyntää tiloja tehokkaammin oppimis- ja toimintaympäristöinä.	Tuottavuusohjelma
Tilikauden tulos	Valtiolta tulevat normi- ja velvoitehapotukset otetaan käyttöön talouden tasapainottamiseksi. Muutoksista tehdään vaikutusten ennakkoarviointi.	Valtiolta mahdolliset tulevat normi- ja velvoitehapotukset otetaan käyttöön.	Tuottavuusohjelma

8. Määrätietoinen johtaminen

Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
Henkilöstöohjelman toteuttaminen	Kaupunki tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia työssä oppimiseen, työelämän valmiuksia vahvistavaan toimintaan ja työllistymiseen.	Varhaiskasvatuksessa vakinaisen henkilöstön jatkokoulutukseen käytetään oppisopimuskoulutusta. Opetushenkilöstölle tarjotaan koulutusta ja tukea tieto- ja viestintätekniikan pedagogisen osaamisen kehittämiseen.	Henkilöstöohjelma

Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
Henkilöstötyön tuottavuus	Henkilöstön hyvinvointi paranee ja motivaatio paranee. Sairauspoissaolot/ HTV vähenevät.	Laaditaan työyksikkökohtaiset työhyvinvointisuunnitelmat. Nuorisopalveluissa pilotoidun sähköisen terveystarkastuksen käyttö jatkuu ja laajenee perusopetuksen ja lukiokoulutuksen puolelle. Tavoitteena on ennaltaehkäisy, varhainen puuttuminen ja henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen. Työyksikköjen hyvinvointisuunnitelmista tehdään vastuualueittain koosteet ja niiden toteutumista seurataan ja arvioidaan palvelualueen johtoryhmässä osavuosikatsausten yhteydessä. Suunnitelmien toteutumisesta informoidaan myös palvelualueen lautakuntaan.	Henkilöstöohjelma
Arviointikriteeri	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet	Ohjelma
Johtaminen	Kaupunkistrategia uusitaan. Strategiatyöhön otetaan mukaan mahdollisimman paljon eri toimijoita (mm. asukkaat, yritys-elämä, sidosryhmät, henkilöstö, päättäjät).	Osallistutaan strategiatyöhön. Osallistetaan mm. varhaiskasvatuspalveluiden asiakkaat sekä koulujen oppilaat, opiskelijat ja huoltajat toiminnan arviointiin ja kehittämiseen.	Henkilöstöohjelma
	Palkkausjärjestelmä tukee kaupungin asiakas- ja tuottavuustavoitteiden saavuttamista.	Tarkistetaan mm. varhaiskasvatuspalveluiden eri tehtävien työn vaativuuden arviointikriteerit vastamaan muuttunutta toimintaympäristöä.	Henkilöstöohjelma
Osaavan työvoiman tarjonta	Kaupunki saa palkattua ja pidettyä palveluksessaan henkilöstöä, jonka osaaminen vastaa asiakkaiden ennakoituja palvelutarpeita ja työnantajien tarjoamia laaja-alaisia tehtäviä.	Henkilöstösuunnitelmat laaditaan siten, että osaaminen vastaa asiakkaiden ennakoituja palvelutarpeita. Rekrytointia kehitetään edelleen ja rekrytoinneissa pyritään huomioimaan myös sisäisen liikkuvuuden ja uudelleensijoittamisen mahdollisuudet.	Henkilöstöohjelma

TULOSLASKELMAOSA	TP 2 015 €	TA+TAMU 2016 €	TPE 08/2016 €	TA 2017 €	Muutos-% Tpe16-Ta17
Myyntitulot	2 956 012	3 206 536	3 272 202	4 007 614	22,5 %
Maksutulot	6 953 747	7 081 448	7 176 681	7 511 448	4,7 %
Tuet ja avustukset	3 418 991	3 189 121	3 019 120	2 644 251	-12,4 %
Vuokratulot	333 502	290 590	314 686	290 590	-7,7 %
Muut toimintatulot	26 697	81 772	27 941	81 772	192,7 %
TOIMINTATUOTOT	13 688 946	13 849 467	13 810 630	14 535 675	5,2 %
Henkilöstömenot					
Palkat ja palkkiot	-83 311 650	-83 456 812	-85 202 391	-88 211 877	3,5 %
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-18 358 341	-17 505 377	-17 877 385	-17 465 753	-2,3 %
Muut henkilösivukulut	-4 825 121	-5 400 508	-5 700 583	-4 648 691	-18,5 %
Henkilöstömenot yhteensä	-106 495 112	-106 362 697	-108 780 359	-110 326 321	1,4 %
Palvelujen ostot					
Asiakaspalvelujen ostot	-4 003 961	-4 533 106	-4 358 534	-4 720 363	8,3 %
Muut palvelujen ostot	-27 656 060	-29 807 393	-29 581 430	-32 253 139	9,0 %
Palvelujen ostot yhteensä	-31 660 021	-34 340 499	-33 939 964	-36 973 502	8,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 426 564	-2 444 556	-2 462 335	-2 600 298	5,6 %
Avustukset	-10 977 743	-11 378 880	-11 560 445	-12 428 330	7,5 %
Vuokramenot					
Sisäiset vuokrat	-39 203 786	-38 709 038	-38 476 397	-40 481 452	5,2 %
Muut vuokrat	-190 224	-143 120	-158 911	-156 120	-1,8 %
Vuokramenot yhteensä	-39 394 010	-38 852 158	-38 635 308	-40 637 572	5,2 %
Muut toimintamenot	-258 255	-318 177	-324 372	-323 197	-0,4 %
TOIMINTAKULUT	-191 211 705	-193 696 967	-195 702 783	-203 289 220	3,9 %
TOIMINTAKATE	-177 522 759	-179 847 500	-181 892 153	-188 753 545	3,8 %

Vuosien 2015 ja 2016 tiedot eivät ole vertailukelpoisia vuoden 2017 talousarviolukujen kanssa.

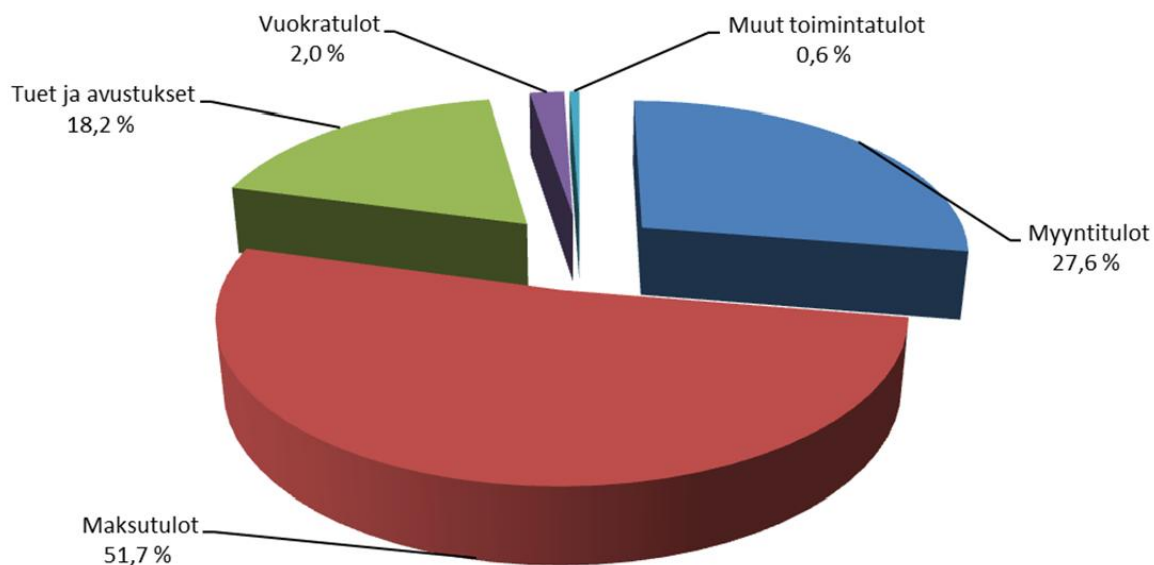
- Juankosken kuntaliitos (Juankosken ta-esitys) tulojen lisäys 1,1 milj. euroa ja menojen lisäys -8,4 milj. euroa.
- Kasvatus- ja perheneuvolan siirto terveydenhuollon palvelualueelle, menojen vähennys 0,7 milj. euroa.

Kokonaisvaikutus tuloihin 1,07 milj. euroa ja menoihin -7,7 milj. euroa.

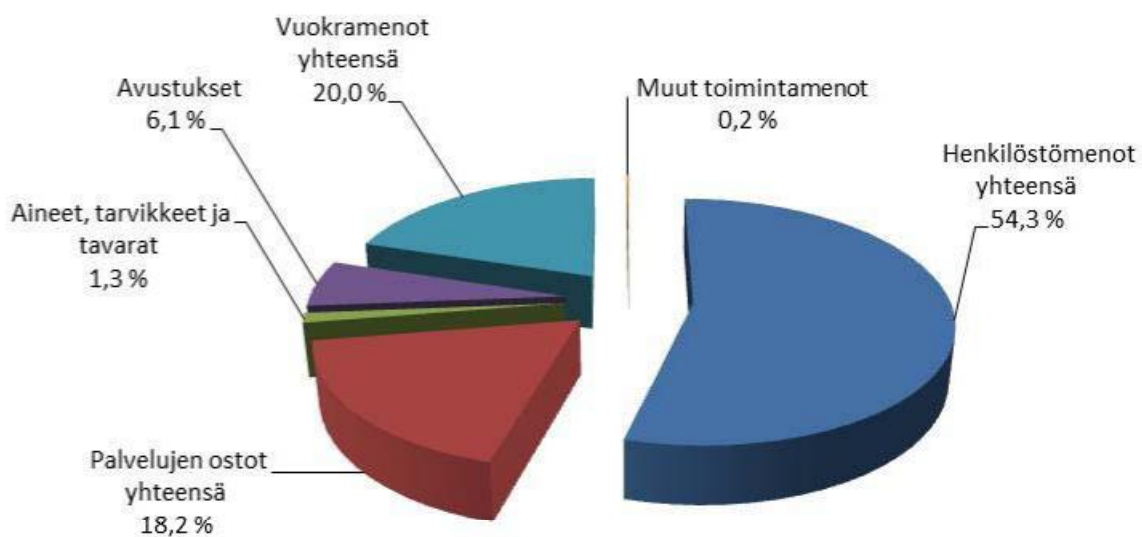
Avainprosessien talousarvio sekä tuottojen ja menojen osuus palvelualueella (1000 €)

Kasvun ja oppimisen palvelualueen avainprosessit	TA 2017 Tulot	TA 2017 Menot	TA 2017 Toiminta- kate	Toiminta tuottojen % osuus	Toiminta kulujen % osuus
Varhaiskasvatuspalvelut	7 539	-71 473	-63 934	51,9 %	35,2 %
Perusopetus- ja nuorisopalvelut	5 548	-105 530	-99 981	38,2 %	51,9 %
Lukiokoulutus ja toisen asteen yhteistyö	1 303	-17 799	-16 495	9,0 %	8,8 %
Kasvun ja oppimisen tuen palvelut	29	-6 489	-6 460	0,2 %	3,2 %
Johdon tukipalvelut	116	-1 999	-1 883	0,8 %	1,0 %
Yhteensä	14 536	-203 289	-188 754	100 %	100 %

Toimintatuottojen 14,5 milj. € jakautuminen

Toimintakulujen 203,3 milj. € jakautuminen

Varhaiskasvatuspalvelut

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatuspalvelut tarjoaa yhdessä perheiden ja muiden toimijoiden kanssa lapselle turvallisen, kehitykselle ja oppimiselle ja leikille suotuisan kasvu ympäristön. Varhaiskasvatus on aikaansa seuraavaa ja kestävä kehitystä tukevaa. Varhaiskasvatuksen arvoina ovat palveluhenkisyys, luottamuksellisuus sekä lasten ja perheiden osallisuus. Varhaiskasvatus tukee lapsen kasvua itseensä luottavaksi, yhteistyökykyiseksi ja vastuuntuntoiseksi ihmiseksi.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Varhaiskasvatuspalveluiden kysyntä on jatkanut kasvuaan viime vuodet; työelämän muutokset ovat lisänneet etenkin kalliimman ilt- ja viikonloppuhoidon sekä vuorohoidon kysyntää. Myös suurten ikäluokkien eläkkeellejäänti on lisännyt palvelun kysyntää; poistumaa korvaavat uudet työntekijät ovat nuoria lapsiperheiden vanhempia. Talousalueen kasvavaan työvoimatarpeeseen perustuvaan kysyntään on pyritty vastaamaan lisäämällä yksityisiä, palvelusetelillä tuettuja päivähoitopalveluja, mutta se ei ole kyennyt tyydyttämään kaikkea kasvua; kunnallisessa päivähoidossa on kasvun vuoksi jouduttu turvautumaan nopeisiin väliaikaisiin ratkaisuihin. Muuta kysyntää on pyritty ohjaamaan kevyempiin avoimiin varhaiskasvatuspalveluihin, joiden tarjontaa on myös lisätty.

Tulevina vuosina alle kouluikäisten lasten määrä jatkaa edelleen kasvamista. Väestöennusteen mukaan alle kouluikäisten lasten määrä kasvaa vuoden 2017 aikana 120:llä ja sen jälkeen ja edelleen keskimäärin sadalla lapsella joka vuosi vuoteen 2020 asti. Lähtötiedot suunnitelmakaudelle ovat sikäli epävarmat, että toteutunut väestönkasvu vuonna 2016 oli alle kouluikäisten kohdalla merkittävästi korkeampi kuin ennustettu kasvu.

Päivähoidon suhteellinen kysyntä on viime vuodet kasvanut yhdellä prosenttiyksiköllä joka vuosi: tällä hetkellä kunnallisessa tai yksityisessä päivähoidossa on 66,2 % alle kouluikäisistä lapsista. Muiden suurten kaupunkien sama tunnusluku on edelleen Kuopiota korkeampi. Vuotuinen yhden prosenttiyksikön kysynnän kasvu lisää päivähoitopaikkojen tarvetta joka vuosi n. 80:llä väestönkasvuun perustuvan kasvun lisäksi. Vараudutaan myös maahanmuuttajalasten määrän kasvuun.

Lasten määrän ennustetaan kasvavan päivähoidossa yhteensä 240 lapsella, 150 lasta kunnallisessa päivähoidossa ja 90 lasta yksityisessä hoidossa.

Kunnallisen perhepäivähoidon kysynnän ja tarjonnan väheneminen on ollut valtakunnallinen kehityssuunta, mikä näkyy myös Kuopiossa. Perhepäivähoitajien työaika määräykset ovat tuottaneet perhepäivähoitajille säännöllisiä vapaapäiviä, minkä vuoksi perheille joudutaan osoittamaan vapaapäiviksi varahoitopaikkoja. Perheet ovat kokeneet muutoksen vaihtuvina päivähoitopaikkoina ja sen vuoksi huonontuneena laatuna. Muutos on vauhdittanut päivähoidon sisäistä rakennemuutosta perhepäivähoidosta päiväkotihoidon. Varahoidon järjestelyt ovat myös kaventaneet perhepäivähoidon ja päiväkotihoidon välistä kustannuseroa.

Yksityisten päiväkotipalveluiden tuottajat ovat edelleen kiinnostuneita Kuopiosta; vuoden 2017 elokuussa aloittaa Saaristokaupungissa suunnitelmien mukaan kaksi yksityistä päiväkotia. Hankkeet ovat viivästyneet käytettävissä olevien tonttien puutteen vuoksi. Vuoden 2017 alussa yksityisen päivähoidon osuus palveluista on n. 16 %. Palvelu- ja hankintaohjelman linjausten mukaisesti Saaristokaupunkiin on vireillä myös kunnallisen päiväkodin rakentaminen; näin alueella tasapainottuu yksityisen ja kunnallisen päivähoidon tarjonnassa syntynyt epätasapaino.

Kuntaliitokset ovat viime vuosina tuoneet palveluiden järjestämiselle uusia haasteita, jotka liittyvät yhtäältä maaseutumaisien alueiden ominaispiirteiden huomioimiseen, toisaalta kuntalaisten yhdenvertaiseen kohteluun. Alueeltaan laajenevan ja väestöltäänkin kasvavan kaupungin varhaiskasvatuspalveluiden suunnittelu ja johtaminen edellyttävät uusia johtamiskäytäntöjä ja tietotekniikan tarjoamien mahdollisuuksien laajamittaista käyttämistä.

Tuottavuutta lisäävät toimenpiteet

Kaupungin tuottavuusohjelmassa on esitetty seitsemän kokonaistuottavuuden osatekijää. Tuottavuusohjelmassa esitetyn luokittelun mukaiset tuottavuutta lisäävät toimenpiteet varhaiskasvatuspalveluissa ovat suunnitelmakaudella:

1. Henkilöstö, osaaminen ja hyvinvointi:
 - a. päivähoidon pedagogiikan ja pedagogisen johtamisen kolmivuotinen koulutuskokonaisuus. Päivähoidon johto ja lastentarhanopettajat, yht. 300 työntekijää on koulutettu, koulutus jatkuu lastenhoitajille ja perhepäivähoitajille
 - b. työergonomian parantaminen uusimalla päiväkotikalustoa laaditun ohjelman mukaisesti.
 - c. sisäisen liikkuvuuden edistäminen
2. Sähköisten palveluiden kehittäminen:
 - a. Läsna –sovelluksen käyttöönoton varmistaminen perhepäivähoidossa.
 - b. Muksunetti Julkaisun käyttöönoton varmistaminen päiväkodin ja vanhempien välisessä viestinnässä.
 - c. palvelupäätösten ja asiakasmaksupäätösten sähköisen tiedoksiannon käyttöönoton varmistaminen, paperilaskujen osuuden vähentäminen päivähoidon asiakaslaskutuksessa
3. Palveluverkon ja toimitilojen käytön tehostaminen
 - a. Päivärannan, Saaristokaupungin, Nilsin, Maaningan ja Karttulan hankkeiden valmistelu, palveluverkkoa tiivistetään kokoamalla toimintaa suurempiin palveluyksiköihin ja kunnossa-oleviin tiloihin.
 - b. oman toiminnan lisääminen Saaristokaupungissa, luopuminen kysyntätilanteen salliessa pienpäiväkodeissa järjestetystä omasta toiminnasta Puistokaupungissa
4. Palvelujärjestelmän, innovaatioiden ja prosessien kehittäminen
 - a. varhaisen ja erityisen tuen uudelleenjärjestely alueilla, erityisryhmien vähentäminen ja konsultatiivisen työotteon vieminen päiväkodeihin ohjaavien erityislastentarhanopettajien työnpanosta lisäämällä.
 - b. avoimien varhaiskasvatuspalveluiden vahvistaminen alueellisena palveluna
 - c. kehittämishanke "Lähdetään löytämään" – innostava arki varhaiskasvatuksessa. Opetushallituksen avustus 70 % 65.000 €:n kustannuksista.

Toiminnan painopisteet

Varhaiskasvatuspalveluiden, perusopetuksen ja kasvun ja oppimisen tuen avainprosessien yhteistyön ja sujuvien käytäntöjen kehittäminen ovat edelleen keskeisiä toiminnan painopisteitä. Sujuvin palveluprosessi ja tarkoituksenmukaisin työnjao voidaan nykyresursseinkin parantaa palveluiden vaikuttavuutta.

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palveluiden uudistamistyössä varhaiskasvatuspalveluiden tulee olla mukana asiantuntijana, niinkuin myös valmisteilla olevassa sote-uudistuksessa.

Avoimien varhaiskasvatuspalveluiden kehittäminen ja määrällinen lisääminen jatkuu. Sisältö ja tarjonta säilytetään sellaisella tasolla, että se voi olla todellinen vaihtoehto perheille joilla ei ole päivähoitopalveluiden tarvetta työn tai opiskelun vuoksi. Vuoden 2016 syyskaudella avoimien varhaiskasvatuspalveluiden johtaminen ja ohjaaminen jaettiin kolmelle päiväkodinjohtajalle. Keskitetyn johtamisen jakamisella kolmelle esimiehelle pyritään avoimia varhaiskasvatuspalveluja liittämään vahvemmin muihin alueellisiin varhaiskasvatus-

palveluihin. Muutosten väliarviointi tehdään kevätkaudella 2017, samalla arvioidaan myös seurakuntayhtymän lapsiperhetyön kanssa tehtävä yhteistyö kerhotoiminnassa.

Kaupungin uuden varhaiskasvatussuunnitelman tulee olla valmis ja hyväksytty ennen varhaiskasvatuspalveluiden toimintavuoden 2017–2018 alkua. Varhaiskasvatuslain mukaan opetushallitus laatii kunnille ohjausasiakirjaksi uudet valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet

Varhaiskasvatuksen pedagogisina, pidempiaikaisina painopistealueina ovat lapsen leikki ja osallisuus; osallisuudessa ensimmäisenä vuonna lasten osallisuus, toisena vuonna vanhempien ja perheiden osallisuus. Myös esiopetuksen vuonna 2016 valmistuneen opetussuunnitelman käyttöönoton varmistaminen henkilöstön osaamisen näkökulmasta on toimintavuoden painopisteenä.

Edellä tuottavuutta lisäävät toimenpiteet -otsikon alla on kuvattu varhaisen ja erityisen tuen uudelleenjärjestelyjen olevan keskeinen palvelujärjestelmän kehittämishanke ja siksi myös painopiste varhaiskasvatuspalveluissa. Työ jatkuu vielä vuonna 2017.

Varhaiskasvatuspalveluiden kysynnän kasvuun on viime vuosina pyritty vastaamaan pääasiassa yksityistä päivähoitoa lisäämällä, kaupungin rahoitus palveluun on kanavoitu palvelusetelien kautta. Vuoden 2017 elokuussa aloittaa kaksi uutta yksityisen päivähoidon valtakunnallisesti toimivaa palveluntuottajaa Saaristo-kaupungissa, molemmilla on suunnitelmassa 4-5 ryhmäinen päiväkotitoiminta. Vähenevän palvelukysynnän alueilla vähennetään mahdollisuuksien mukaan omaa palvelutuotantoa, säilyttäen kuitenkin päivähoito lähipalveluna.

Sisäinen laadun ja pedagogiikan arviointi tehdään kaikissa toimintayksiköissä. Toukokuussa 2017 arvioinnit kootaan ja tehdään tarvittavat muutokset toimintaan ja toimintaa ohjaaviin asiakirjoihin ennen toimintavuoden 2017-2018 alkua.

Esimiestyön painopisteitä ovat edelleen henkilöstön työhyvinvointi ja hoito- ja kasvatustyön työergonomian parantaminen; näillä toimilla voi jatkua alkanut sairauspoissaolojen väheneminen varhaiskasvatuspalveluissa.

Toiminnan painopisteiden vaikutukset osaamis- ja henkilöstötarpeeseen sekä henkilöstövaikutukset

Varhaiskasvatuspalveluiden koko henkilöstön yhteistyöosaamista kehitetään; yhteistyöosaamista tarvitaan niin sisäisessä kuin ulkoisessakin yhteistyössä. Yhtäältä esille nousee asiakasyhteistyö peruspalvelun tasolla, jossa haasteena on vanhempien ja perheiden osallistaminen, toisaalta yhteistyöosaaminen kaupungin muiden lapsiperhepalveluiden järjestäjien ja yksityisen sektorin kanssa.

Aluevastaavien päiväkodinjohtajien tehtäväkuva edellyttää mm. kaupungin strategia- ja talousarvioprosessien ja -välineiden käytön osaamista. Suunnittelu- ja talousosaamista kehitetään täydennyskoulutuksella ja mentoroinnilla.

Päiväkodinjohtajien pedagogisen johtamisen valmiuksia parannetaan täydennyskoulutuksella ja sisäisen konsultaation rakenteilla.

Varhaiskasvatuspalveluiden henkilöstökoulutuksen painopisteet ovat:

1. Kasvatustyöyhteistyön kehittäminen
2. Ammattitaidon ylläpitäminen ja kehittäminen
3. Työelämäosaaminen

Yksityisen palvelutarjonnan lisääntyminen saattaa vähentää oman henkilöstön tarvetta. Mahdollinen muutos hoidetaan eläkepoistumaa hyväksikäyttäen. Mikäli eläkepoistuma ei ole riittävä, sijoitetaan vakinaisia työntekijöitä työskentelemään pitkissä sijaisuuksissa, jolloin ulkopuolisia sijaisia ei palkata.

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Lastentarhanopettajan tutkinnon yliopistossa suorittaneita lastentarhanopettajia ei tehtäviä täytettäessä ole viime vuosina ollut riittävästi tarjolla; myös kesken toimintavuoden tarvittavista lastentarhanopettajien sijaisista on pulaa. Lastenhoitajien kohdalla työvoimatarjonta on hyvä.

Perhepäivähoitajien rekrytointia vahvistetaan jatkamalla perhepäivähoitajien oppisopimuskoulutusta yhteistyössä Sakkyn kanssa.

Suunnitelma ulkoisten palvelujen käytöstä

Päivähoitokysynnän kasvuun vastataan palveluiden hankintaohjelmassa tarkemmin linjatulla tavalla pääasiassa yksityisellä palvelutuotannolla. Alueellisesti on kuitenkin huolehdittava, ettei yksityinen sektori saa palvelutuotannosta jollakin alueella liian suurta osuutta vastattavakseen.

Varhaiskasvatuspalvelut

2017

2. ASUKKAAT JA PALVELUT

5. Asiakaslähtöiset ja omaehtoisuuteen kannustavat ja ennaltaehkäisevät palvelut

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Palvelujen asiakaslähtöisyys	Vaikutetaan aktiivisesti käynnissä olevaan sosiaali- ja terveystalouden uudistamiseen, jotta kaupungin kehittämät asiakaslähtöiset palvelut jäisivät käytäntöön uudistuksessa.	Varhaiskasvatuspalveluiden, neuvolan ja lapsiperheiden sosiaalityön yhteistyösopimuksen mukainen arviointi sopimuksen toteutumisesta tehdään viikolla 20. Arviointiin perustuvat muutokset toimitavuodeksi 2017-18 tehdään.	Vastuualuejohtaja, palvelupäälliköt
Palvelukumppanuus järjestöjen ja yritysten kanssa	Valinnanvapautta palveluissa lisätään edelleen mm. palvelusetelin avulla. Samalla huolehditaan, ettei valinnanvapauden lisäys johda eriarvoisuuden kasvuun. Yksityiset palvelut täydentävät julkista palvelutarjontaa. Hankintaosaamista ja hankintakäytäntöjä kehitetään edelleen.	Yksityisen päivähoitoon toimintaedellytyksistä pidetään huolta. Yksityisille palveluntuottajille kiinnitetään koulutuspaikkoja varhaiskasvatuspalveluiden itse järjestämässä täydennyskoulutuksessa.	Vastuualuejohtaja, palvelupäälliköt

3. RESURSSIT, JOHTAMINEN JA HENKILÖSTÖ

6. Tasapainoinen talous

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Palveluverkon ja toimitilojen käytön tehokkuus	Tilojen käyttöä tehostetaan edelleen. Laaditaan toimitilastrategia, joka käsittää myös pitkän tähtäimen investointien ja niiden rahoituksen tarkastelun.	Esiopetuksen sijoittumista koulutiloihin edistetään. Yksityisten päiväkotien rakentaessa uusia tiloja luovutaan kysynnän salliessa omista epäkelvoista tiloista.	Vastuualuejohtaja, palvelupäälliköt

8. Määrätietoinen johtaminen

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Henkilöstö- ja työllisyysohjelman toteuttaminen	Kaupunki tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia työssä oppimiseen, työelämän valmiuksia vahvistavaan toimintaan ja työllistymiseen.	Vakinaisen henkilöstön jatkokoulutukseen käytetään oppisopimuskoulutusta. Henkilöstön täydennyskoulutussuunnitelmaa vuosille 2015-2017 toteutetaan yhteistyökumppanin kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti.	Vastuualuejohtaja, palvelupäälliköt
Henkilöstötyön tuottavuus	Henkilöstön hyvinvointi paranee ja motivaatio paranee. Sairauspoissaolot/ HTV vähenevät.	Jokainen toimintayksikkö laatii työhyvinvointisuunnitelman 31.3. mennessä. Yksikön suunnitelman toteuttamiseen varataan henkilöstömäärään perustuva määräraha.	Vastuualuejohtaja, palvelupäälliköt
Johtaminen	Kaupunkistrategia uusitaan. Strategiatyöhön otetaan mukaan mahdollisimman paljon eri toimijoita (mm. asukkaat, yrityselämä, sidosryhmät, henkilöstö, päättäjät).	Varhaiskasvatuspalveluiden asiakkaat osallistetaan varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen osana kaupungin strategiatyötä.	Vastuualuejohtaja, palvelupäälliköt
	Palkkausjärjestelmä tukee kaupungin asiakas- ja tuottavuustavoitteiden saavuttamista.	Tarkistetaan varhaiskasvatuspalveluiden eri tehtävien työn vaativuuden arviointikriteerit vastaamaan muuttunutta toimintaympäristöä.	Vastuualuejohtaja, palvelupäälliköt
Osaavan työvoiman saatavuus	Kaupunki saa palkattua ja pidettyä palveluksessaan henkilöstöä, jonka osaaminen vastaa asiakkaiden ennakoituja palvelutarpeita ja työnantajan tarjoamia laaja-alaisia tehtäviä.	Täydennyskoulutusta järjestetään laaditun täydennyskoulutussuunnitelman mukaisesti.	Vastuualuejohtaja, palvelupäälliköt

Perusopetus- ja nuorisopalvelut

Toiminta-ajatus

Perusopetus ja nuorisopalvelut tukevat lapsen ja nuoren kasvua, oppimista ja kehitystä yhteisöllisesti kohti osallistuvaa yhteiskunnan jäsenyyttä. Palveluja tuotetaan yhdenvertaisesti kaikille kuopiolaisille lapsille ja nuorille. Perusopetuksen opetussuunnitelma ja nuorisopalveluiden nuoriso-ohjelma rakentuvat yhteisesti sovitulle arvopohjalle.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Perusopetuksen oppilasmäärä on lähtenyt maltilliseen kasvuun. Väestöennusteen mukainen alle kouluikäisten lasten määrän kasvu noin sadalla lapsella vuosittain vuoteen 2020 mennessä alkaa näkyä enenevässä määrin perusopetuksen oppilasmäärissä. Vuodelle 2017 kasvuksi ennustetaan noin 50 oppilasta. Alueellisesti kasvua tapahtuu eniten eteläisellä alueella Saaristokaupungissa ja Hiltulanlahdessa.

Kuntaliitosten myötä verkosto laajenee yhä enemmän maaseutualueelle ja pienten yksiköiden osuus kasvaa. Juankosken ja Kuopion kuntaliitoksen myötä 1.1.2017 peruskoulujen määrä kasvaa kahdella alakoululla ja yhdellä yläkoululla, oppilasmäärä yhteensä noin 480. Perusopetuksen henkilöstöä siirtyy 50 ja nuorisopalveluihin yksi..

Maahanmuuttajaopetuksessa varaudutaan perusopetukseen valmistavaa opetusta tarvitsevien lasten määrän kasvuun. Samalla myös koulunkäynninohjaajien tarve kasvaa lasten integroitua valmistavan opetuksen jälkeen lähikouluihinsa.

Kouluverkostoa tarkastellaan koulu-verkkoselvitysten ja kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti. Tavoitteena on vähentää kustannuksia tehostamalla henkilöstö- ja tilaresurssien käyttöä. Valtuuston tekemien verkostopäätösten mukaisesti Kalevalan koulun vuosiluokkien 7-9 oppilaat ovat siirtyneet Hatsalan klassilliseen kouluun 1.8.2016 ja toiminta vakiintuu lukuvuoden 2016–2017 aikana. Kalevalan ja Kettulan koulut toimivat hallinnollisesti yhtenä kouluna. Särkiniemen koulua koskevan päätöksen toimeenpanon valmistelu ajoittuu vuodelle 2017, kun uusi Jynkän koulu valmistuu ja otetaan käyttöön 1.8.2017.

Hiltulanlahden alueen rakentaminen on käynnissä ja alueelle muuttaa lapsiperheitä. Vaikutus kouluikäisten lasten määrään on syksyllä 2016 vielä vähäinen, mutta vuoden 2017 aikana lasten määrän ennustetaan kasvavan niin, että nykyisen koulurakennuksen tilat eivät tule riittämään. Hiltulanlahden koulu on hanke-suunnitteluvaiheessa. Verkoston osalta tarkastelu jatkuu läntisellä maaseutualueella. Alueen palveluverkoston tarvesuunnittelu on valmistunut.

Kunta- ja koulukohtaiset opetussuunnitelmat on hyväksytty ja otettu käyttöön vuosiluokilla 1-6. Vuosiluokkien 7-9 opetussuunnitelmat tuntijaon ja sisältöjen osalta otetaan käyttöön 1.8.2017 vuosiluokittain porrastetusti. Keskeinen muutos on koulun toimintakulttuurissa ja oppimiskäsityksessä, jossa yhdessä tekeminen, laaja-alainen osaaminen ja oppilaan rooli aiempaa aktiivisempaan oppijana korostuvat. Uudet opetussuunnitelmat edellyttävät oppimisympäristön ja opetusmenetelmien kehittämistä. Opetuksen ja oppimisen digitalisoituminen etenee linjassa uuden opetussuunnitelman ja perusopetuksen kehittämissuunnitelman ja ICT-suunnitelman kanssa ja edellyttää opettajien tvt-osaamisen ja työvälineiden kehittämistä.

Tieto- ja viestintäteknologian painopistealueet ovat opettajien pedagogisen osaamisen kehittäminen, ajanmukaisten digitaalisten laitteiden hankkiminen sekä uuden opetussuunnitelman asettamien tavoitteiden vakiinnuttaminen koulun arkeen. Kuopion kaikissa peruskouluissa käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa aktiivisesti ja oppijalähtöisesti. Oppilaille tarjotaan yhdenvertaiset mahdollisuudet oppia monipuolisia digitaalisia opiskelutaitoja sekä toimia yhteiskunnassa aktiivisina monimuotoisen median käyttäjinä ja tuottajina. Digitaalisten opetuslaitteiden määrää lisätään, mikä edellyttää huolehtimista tietoverkkojen riittävästi kapasiteetista, jotta uuden opetussuunnitelman tavoitteet on mahdollista saavuttaa kaikissa kouluissa.

Perusopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen myönnetyn avustuksen poistuminen on vähentänyt opetus-tuntien määrää. Kaupunginvaltuusto on vuoden 2016 talousarvion hyväksymisen yhteydessä myöntänyt perusopetukselle 400 000 euron määrärahan korvaamaan poistuvaa avustusta syyslukukauden 2016 osalta. Tarvittava kevätlukukauden 2017 osuus on 600 000 euroa.

Lukuvuoden 2016–2017 käynnistyessä iltapäivätoimintaa järjestetään 54 ryhmässä, joista 40 on kaupungin omia ja 14 muiden palveluntuottajien ryhmiä. Kaikille 1.vuosiluokan oppilaille sekä erityisen tuen piirissä oleville oppilaille tarjotaan iltapäivätoimintapaikka. Jos ryhmiin jää vapaita paikkoja, niitä tarjotaan toisen vuosiluokan oppilaille.

Nuorisopalvelut osallistuu ja sitoutuu kuntakokeilun hyvinvoinnin integroidun toimintamallin nuortenpalvelujen yhteen sovittamiseen.

Nuorisopalvelut tiivistää yhteistyötä koulujen kanssa tilojen käytössä, suunnittelussa nuorten vapaa-ajan tarpeisiin ja osallistuu omalla panoksellaan opetussuunnitelman jalkauttamiseen kouluilla. Pikkuluokka- ja ryhmäytyksiin liittyvä yhteistyö jatkuu ja laajenee. Nuoret, joilla on vaara jäädä perusopetuksen jälkeen ilman koulutuspaikkaa tai jotka keskeyttävät toisen asteen opiskelun, ohjataan etsivän nuorisotyön ja muiden toimijoiden kanssa ajoissa ao. palvelujen piiriin. Toiminnassa korostuu nuorten osallisuus, jalkautumien lähiöihin, pienryhmätoiminta ja varhainen puuttuminen.

Digitalisoituva nuoruus vaatii nuorisopalveluilta työn suuntaamista em. alueelle. Tavoitteena on digitaalisen median ja teknologian aktiivinen, tehokas ja turvallinen käyttö. Kehittämistyötä tehdään mm. yhdessä kaupunkimaisen nuorisotyön kehittämisverkoston kanssa. Verkko nuorisotyötä pilotoidaan maaseutualueille ja kehitetään mm. sähköistä palvelukarttaa ja somessa tapahtuvaa palvelua nuorille.

Nuorten määrän Petosella ja Saaristokaupungissa kasvaa edelleen ja edellyttää nuorisotoiminnan vahvistamista alueella. Koulujen kehittäminen alueensa toimintakeskukseksi on tavoitteena myös kaupungin muilla alueilla kuin Saaristokaupungissa.

Tuottavuutta lisäävät toimenpiteet

Palveluverkkoa tarkastellaan yhdessä varhaiskasvatuksen ja lukiokoulutuksen kanssa sekä kouluverkkoselvitysten ja kaupunginvaltuuston päätösten mukaisesti. Olemassa olevien tilojen yhteiskäyttöä kehitetään ja optimoidaan sekä mahdollisista tarpeettomista tiloista luovutaan. Verkostoselvitystyö jatkuu.

Henkilöstön hyvinvointiin kiinnitetään huomiota, ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä laajennetaan sähköisen terveystarkastuksen käyttöä. Osaamisen kehittämistä edistetään erityisesti tv-pedagogiikassa ja tarjotaan mahdollisuutta sisäiseen liikkuvuuteen.

Sähköisten työvälineiden ja palveluiden käyttöä/käytettävyyttä kehitetään yhdessä tietohallinnon kanssa.

Toiminnan painopisteet

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti uuden tuntijaon ja uusien opetussuunnitelmien mukaiseen opetukseen on siirrytty syyslukukauden 2016 alusta lukien. Kunta- ja koulukohtaista opetussuunnitelmatyötä jatketaan täydentämällä koulukohtaisia opetussuunnitelmia sekä laatimalla vuosiluokkien 7.-9. porrastetusti käytöön otettavan opetussuunnitelman puuttuvat osiot.

Toimintakulttuuria ja oppimisympäristöjä kehitetään opetussuunnitelman mukaisesti vahvasti yhteistyön, osallisuuden, hyvinvoinnin ja ilmiöpohjaisen oppimisen suuntaan.

Opettajien pedagogista osaamista kehitetään tieto- ja viestintäteknologiassa. Opettajien ja oppilaiden ajanmukaisten digitaalisten laitteiden käyttöä edistetään opetuksessa ja oppimisessa.

Toimintaa arvioidaan säännöllisesti. Toimintakysely 3, 5. ja 8. luokkien oppilaille ja huoltajille toteutetaan helmikuussa 2017. CAF arvioinnissa perusopetuksen yhteinen kohde on yhteistoiminta.

Lasten ja nuorten hyvinvointia edistetään. Tavoitteena on koulu, jossa jokaisen lapsen ja nuoren on hyvä olla.

Nuorten yhteiskuntatakuun toteutumista ja nuorten ohjaus- ja palveluverkoston toimivuutta seurataan ja arvioidaan säännöllisesti.

Lasten ja nuorten palvelujen toimintamallien kehittämiseen osallistutaan yli palvelualuearajojen yhdessä Nuorten pärjäämisen tukiprojektin ja kuntakokeiluun liittyvän nuorten hyvinvoinnin integroidun toimintamallin kanssa.

Nuorisotalotoimintaa auditoidaan yhdessä henkilöstön ja nuorten kanssa.

Toiminnan painopisteiden vaikutukset osaamis- ja henkilöstötarpeeseen sekä henkilöstövaikutukset

Uusien opetussuunnitelmien vakiinnuttamisessa erityisesti oppilasarviointiin ja TVT:n opetuskäyttöön liittyvä osaaminen edellyttää opetushenkilöstön koulutusta. Opettajien digiosaamista päivitetään jatkuvasti pedagogisen tuen ja erilaisten tukimateriaalien avulla. Maahanmuuttajalasten ja -nuorten määrän kasvu edellyttää ohjauksen ja koordinoinnin kehittämistä.

Nuorten kasvatuksellinen ohjaus yhteisöllisyyteen ja yksilöllisiin tarpeisiin vastaaminen edellyttää osaamisen varmistamista.

Toimiminen monialaisissa ryhmissä edellyttää hyvää pohjakoulutusta. Nuorisonohjaajan varsinainen osaaminen korostuu nuoren kohtaamisessa, taito joka saavutetaan työkokemuksen ja koulutuksen myötä.

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Kuopion kaupungin perusopetuksessa pätevän henkilöstön (opettajien, koulunkäynnin ohjaajien, koulusihteerien ym.) saatavuus on erittäin hyvä.

Ennakoivalla henkilöstösuunnittelulla pyritään varmistamaan, että henkilöstön osaaminen, määrä, rakenne ja sijoittelu kaupunkiorganisaation tehtäviin vastaavat määritettyä palvelutasoa, ennakoituja palvelutarve- ja toimintatapamuutoksia.

Henkilöstön ja johdon rekrytoinneissa käytetään osaamisprofieileja ja ajantasaisia tehtäväkuvia.

Kehityskeskustelujen ja osaamiskartoitusten pohjana käytetään KuntaHR-järjestelmää.

Koululla on henkilöstön osaamisen kehittämisen suunnitelma, jota päivitetään säännöllisesti. Täydennyskoulutuksen suunnittelussa otetaan huomioon henkilöstön osaamiskartoituksissa esille tulleet tarpeet.

Nuorisonohjaajien osalta saatavuus on hyvä. Sosiaaliseen nuorisotyöhön on ollut vaikeuksia saada pätevää henkilöstöä.

Suunnitelma ulkoisten palvelujen käytöstä

Yhdistykset ja seurat tuottavat osan koululaisten iltapäivätoiminnasta. Nuorten leiritoimintaan käytetään ulkopuolisia palveluita (tilat, ohjelmat...). Muuten ulkoisten palvelujen käyttö on vähäistä.

Perusopetus- ja nuorisopalvelut

2017

1. VETOVOIMA, KILPAILUKYKY JA KASVU

1. Vahva ja monipuolinen elinkeinoelämä

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Yritystoiminnan kehittämisen välineet ja resurssit	Kasvun edellytyksistä ja elinkeinoelämän kehittymistarpeista (mm. tonttitarjonta) huolehditaan. Myös pienten ja keski suurten yritysten kehitystä tuetaan.	Yrityskylän toimintaa kehitetään yhdessä TAT:n kanssa ja se muodostaa vakiintuneen oppimisympäristön peruskoululaisille osana perusopetuksen opetussuunnitelmaa. Toiminta laajenee yläkouluikäisiin oppilaisiin.	Perusopetuspäällikkö

3. Kuopio-kuva - paras kaupunkiyhteisö

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Yhteistyöhakuinen ja avoimesti viestivä Kuopio	Hyvinvointipalveluja, koulutusta ja tapahtumia tuodaan vahvemmin esille kaupungin vetovoima- ja elinvoimatekijänä.	Perusopetus näkyy alueellisesti ja valtakunnallisesti monipuolisena ja vetovoimaisena palveluna. Toiminnasta, kehittämishankkeista ja tapahtumista tiedottamista vahvistetaan yhdessä kaupungin markkinoinnin kanssa. Osallistutaan valtakunnallisiin kärkihankkeisiin.	Opetusjohtaja, perusopetuspäällikkö

2. ASUKKAAT JA PALVELUT

4. Tulevaisuuteen suunnattu ja kestävä kaupunkirakenne

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Lähiöiden ja keskustajamien omaleimaisuus ja täydennysrakentaminen	Kehitetään asukkaat osallistavaa kokonaisvaltaista lähiökehittämistä.	Toimintaa kehitetään yhdessä ja samoissa tiloissa järjestöjen ja muiden hallintokuntien kanssa.	opetusjohtaja, nuorisopäällikkö

5. Asiakaslähtöiset ja omaehtoisuuteen kannustavat ja ennaltaehkäisevät palvelut

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Ennakoivat ennaltaehkäisevät ja omaehtoisuuteen kannustavat palvelut	Painotetaan ennaltaehkäiseviä palveluja ja toimintatapoja	1.8.2016 käynnistynyt vuosiluokkiin sitomaton alkuopetus laajenee yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa ja tukee lapsen koulupolkua varhaisessa vaiheessa.	Perusopetuspäällikkö
	Painotetaan ennaltaehkäiseviä palveluja ja toimintatapoja	Lasten ja nuorten liikkumiseen kiinnitetään huomiota. Kaikki Kuopion peruskoulut ovat liikkuvia kouluja. Kouluissa on liikuntavälitunteja ja koulujen arkikäytänteitä kehitetään liikkuviksi. Urheiluseurat ovat mukana tuottamassa iltapäivätoimintaa ja toimintaa kehitetään edelleen syksyllä käynnistytävässä lasten liikuntailtapäivä –toiminnassa	Perusopetuspäällikkö
	Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys vähenevät.	Nuorisotyöttömyyttä ja nuorten työllistymistä seurataan nuorisopalveluiden monialaisessa työryhmässä. Etsivän nuorisotyön toimintaa arvioidaan.	Opetusjohtaja, nuorisopäällikkö
Palvelujen asiakaslähtöisyys	Vaikutetaan aktiivisesti käynnissä olevaan sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamiseen, jotta kaupungin	Seurataan käynnissä olevaa sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistamista ja osallistutaan työryhmiin erityisesti	Opetusjohtaja, perusopetuspäällikkö, nuorisopäällikkö

	kehittämät asiakaslähtöiset palvelut jäisivät käytäntöön uudistuksessa.	oppilas- ja opiskelijahuoltoon ja nuorisopalveluihin liittyvissä kysymyksissä.	
--	---	--	--

3. RESURSSIT, JOHTAMINEN JA HENKILÖSTÖ

6. Tasapainoinen talous

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Palveluverkon ja toimitilojen käytön tehokkuus	Tilojen käyttöä tehostetaan edelleen. Laaditaan toimitalostrategia, joka käsittää myös pitkän tähtäimen investointien ja niiden rahoituksen tarkastelun.	Uudet tilat suunnitellaan ja toteutetaan monikäyttöisiksi ja muunneltaviksi, erilaisia käyttäjäryhmiä palveleviksi. Olemassa olevien tilojen käyttöasteita ja vetoisuuksia tarkastellaan erityisesti yhdessä varhaiskasvatuksen (esiopetus) ja nuorisopalveluiden kanssa tavoitteena hyödyntää tiloja tehokkaammin oppimis- ja toimintaympäristöinä. Koulurakennusten ulkopuolisia oppimisympäristöjä hyödynnetään aiempaa enemmän.	Opetusjohtaja, perusopetuspäällikkö, nuorisopäällikkö

8. Määrätietoinen johtaminen

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Henkilöstöohjelman toteuttaminen	Kaupunki tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia työssä oppimiseen, työelämän valmiuksia vahvistavaan toimintaan ja työllistymiseen.	Opetushenkilöstölle tarjotaan koulutusta ja tukea tieto- ja viestintäteknologian pedagogisen osaamisen kehittämiseen. Saatavilla on koulukohtaisen tukihenkilön tukea ja erilaisia tukimateriaaleja. Tuen ja tukimateriaalien vaikuttavuutta arvioidaan keväällä 2017.	Perusopetuspäällikkö
Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Henkilöstötyön tuottavuus	Henkilöstön hyvinvointi ja motivaatio paranee. Sairauspoissaolot/ HTV vähenevät paranee.	Nuorisopalveluissa pilotoidun sähköisen terveystarkastuksen käyttö jatkuu ja laajenee perusopetuksen puolelle. Tavoitteena on ennaltaehkäisy, varhainen puuttuminen ja henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen.	Perusopetuspäällikkö, nuorisopäällikkö
Johtaminen	Kaupunkistrategia uusitaan. Strategiatyöhön otetaan mukaan mahdollisimman paljon eri toimijoita (mm. asukkaat, yritys-elämä, sidosryhmät, henkilöstö, päättäjät).	Koulujen toiminnasta ja kehittämisestä käydään vuoropuhelua oppilaiden ja huoltajien kanssa ja kerätään palautetta. Toimintaa kehitetään perusopetuksen ja nuorisopalveluiden kehittämis-	Perusopetuspäällikkö, nuorisopäällikkö

		suunnitelman kärkihankkeiden suuntaisesti. Toimintakyselyllä (3lk, 5.lk, 8lk) osallistetaan oppilaat ja huoltajat laadun parantamiseen kaupunkistrategian uusimiseen. CAF-arvioinnilla arvioidaan yhteisten ja koulun omien painopisteiksi valittujen kehittämiskohteiden toteutumista koulun tasolla ja avainprosessin tasolla. Koulutuspoliittista ohjelmaa laaditaan ja se valmistuu keväällä 2017; työssä osallistetaan laajasti eri toimijoita. Nuorisopalveluiden toimintaa auditoidaan yhdessä nuorten ja henkilöstön kanssa.	
--	--	---	--

Lukiokoulutus ja toisen asteen yhteistyö

Toiminta-ajatus

Kuopion lukiot tuottavat korkealaatuista ja laaja-alaista yleissivistävää lukiokoulutusta, joka mahdollistaa opiskelijoille hyvät ja laajat valmiudet jatko opintoihin ja myöhemmin työelämään. Kuopion lukiot muodostavat luovan, osaavan ja vetovoimaisen yhteisön. Ajanmukaisten opiskelumahdollisuuksien avulla nuorista kehittyy omatoimisia oppijoita, jotka menestyvät kansallisesti ja kansainvälisesti.

Pohjois-Savon urheiluakatemia on valtakunnallisesti merkittävä huippu urheiluakatemia, jossa rakennetaan opiskelevan urheilijan polku yksilölliset kehitysvaiheet ja elämäntilanteet huomioiden. Pohjois-Savon urheiluakatemia tarjoaa laadukkaan ympäristön yhdistää urheilu ja opiskelu haastajatasolta huipulle asti.

ISOVerstas on kehittäjäyhteisö, joka tukee jäsenorganisaatioitaan tarjoamalla kanavia, työvälineitä ja sisältöjä verkko oppimisen kehittämiseen, opetustarjontaan ja osaamisen varmistamiseen.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Lukioverkkoa on tiivistetty. Kuopiossa toimii neljä päivälukiota ja aikuislukio kaupunkialueella sekä yksi Nilsissä. 1.1.2017 lukiodien määrä kasvaa yhdellä, kun Juankosken ja Kuopion kuntaliitos astuu voimaan. Yleislukio-opetuksen lisäksi Kuopion lukiot tarjoavat monipuolista erikoislukio-opetusta: Kuopion klassillisen lukion urheilulinja, Kuopion Lyseon lukion IB linja (International Baccalaureate) ja Kuopion taidelukio Lumit (musiikki, tanssi ja ilmaisutaito). Nilsin lukiossa toimii alppikoulu.

Toisen asteen koulutuksessa opiskelijalla on valtakunnallisesti vapaa hakeutumis-oikeus haluamaansa luki-oon tai ammatilliseen oppilaitokseen. Kuopion lukiossa on 7,0 keskiarvoraja. Lukiokoulutukseen ensisijaisesti hakeneiden määrä vuonna 2016 oli lähes sama kuin vuonna 2015. Ensisijaisia hakijoita oli 85 enemmän kuin aloituspaikkoja. Alimmaksi keskiarvoksi muodostui 7,33 (edellisenä vuonna 7,31). Yhteishaussa ja lisähaussa Kuopion lukioissa jäi täyttämättä yhteensä 7 paikkaa. Vieraskuntalaisten osuus lukion aloittavista opiskelijoista on 28 % (edellisenä vuonna 22 %). Lukiokoulutuksen markkinointia kehitetään edelleen yhtenä Kuopion kaupungin vetovoimaisuustekijänä. Lukiopaikka turvataan noin 50 %:lle perusopetuksen päättävistä kuopiolaisista nuorista.

Koululainsäädäntö edellyttää koulutuksen järjestäjien ja oppilaitosten välistä yhteistyötä. Kuopion lukiokoulutuksessa yksiköiden välinen yhteistyö jatkuu vakiintuneena. Kurssien yhteistarjonta ja sähköinen kurssitarjontin mahdollistavat kurssien saatavuuden ja resurssien järkevän käytön oppiaineissa, joissa valintamäärät ovat pienet. Samanaikaisesti tehostetaan henkilöstöresurssin yhteiskäyttöä ja kehitetään monimuoto-opetusta.

Toisen asteen yhteistyöstä ammatillisen koulutuksen kanssa (kaksoistutkinto) vastaa Kallaveden lukio ja Kuopion aikuislukio. Kaksoistutkinto-opiskelijoiden suorittamien kurssien määrä tulee vähenemään.

Uudet opetussuunnitelmat on otettu käyttöön 1.8.2016 alkaen. Uuden opetussuunnitelman keskeisimmät tavoitteet ovat kasvu sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, tiedot ja taidot, elinikäinen oppiminen ja ohjaus sekä opiskelu ympäristöt ja toimintakulttuuri. Uudessa opetussuunnitelmassa lukion oppimäärä pysyy ennallaan 75 kurssissa. Myöskään pakollisten ja syventävien valtakunnallisten kurssien kokonaismäärä ei muutu. Muutoksia on kuitenkin useissa oppiaineissa: matematiikka, maantiede, fysiikka, filosofia, historia, yhteiskuntaoppi, uskonto/elämäntutkimustieto, musiikki, kuvataide ja opinto-ohjaus. Uutuutena tuntijaossa ovat teemaopinnot. Uuden opetussuunnitelman käyttöön ottamisessa merkittävimmät muutokset kohdistuvat oppimisen arviointiin, koulun toimintakulttuuriin ja opiskelijoiden ohjaukseen. Myös opiskelu ympäristöjen ja menetelmien kehittäminen on uuden opetussuunnitelman painotuksia.

Opetusteknologian /tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen osana lukiopedagogiikkaa ja sähköinen ylioppilastutkinto on keskeinen toimintaympäristön muutos. Vuonna 2017 sähköisesti suoritettavien tutkintojen määrä kasvaa ja edellyttää edelleen tutkintoon sopivia tilaratkaisuja ja infraa sekä tv:n opetuskäytön ja koko oppimisympäristön jatkuvaa kehittämistä.

Opetushallitus tukee lukiodien kehittämistä hankerahoituksella. Kuopion kaupunki koordinoi neljän lukiokoulutuksen järjestäjän (Kuopio, Jyväskylä, Lahti, Hämeenlinna) yhteistä hanketta "Uudet oppimisen arviointitavat ja oppimispolut lukiosta yliopistoon".

Kuopion lukiosta Kuopion Lyseo ja Kuopion klassillinen lukio osallistuvat opetushallituksen käynnistämään lukioiden kehittämisverkostoon. Kuopion Lyseon lukio on valittu kehittämisverkoston Itä-Suomen aluekoordinaattoriksi.

Kallaveden lukio ja Kuopion Lyseon lukio osallistuvat nuorten lukiokoulutuksen tuntijakokokeilun kokeiluohjelmaan. Tarkoituksena on kokeilla nuorten lukiokoulutuksen opiskelijoiden mahdollisuutta nykyistä suuremman valinnaisuuteen valtioneuvoston asetuksessa (942/2014) annetun lukion tuntijaon pohjalta ja lukiokoulutuksen järjestäjien mahdollisuuksia järjestää enemmän valinnaisuutta sisältävää lukiokoulutusta. Kokeilu koskee syksyllä 2016 ja 2017 aloittavia opiskelijoita.

Kuopion klassillinen lukio on yksi Suomen sadasta HundrEd-koulusta. 100 Koulua -hankkeen tavoitteena on auttaa Suomea pysymään opetuksen mallimaana myös tulevaisuudessa. 100 Koulua -hankkeessa haastetaan 100 kansainvälistä koulutusasiantuntijaa ja kerätään 100 koulua uudistavaa innovaatiota eri puolilta maailmaa. Hanke huipentuu sataan konkreettiseen kokeiluun, jotka toteutetaan suomalaisissa kouluissa lukuvuonna 2016–2017.

Kaupungin strategian mukaisesti kansainvälistyminen on yksi lukiokoulutuksen keskeisiä tavoitteita. Itä-Suomen lukioista maailmalle! -hanke (ESR) käynnistyi syksyllä 2015 ja sen pohjalta vuoden 2016 alussa perustettiin NEST-keskus – Network for Global Excellence on Upper Secondary Education and Training. Keskuksen toimipisteet ovat Kuopiossa ja Joensuussa ja keskuksessa on kolme työntekijää. Tavoitteena on edistää Itä-Suomen lukioiden kansainvälisyyttä, kehittää lukioiden kv-osaamista sekä tiivistää itäsuomalaisien lukioiden yhteistyötä kansainvälisessä toiminnassa. Lisäksi keskus kehittää lukioiden yrittäjyyskasvatusta ja työelämäyhteyttä. Mukana toiminnassa on 13 lukio-opetuksen tarjoajaa (12 kuntaa: Kitee, Kuopio, Joensuu, Juankoski, Mikkeli, Pieksämäki, Pielavesi, Savonlinna, Suonenjoki, Tohmajärvi, Tuusniemi ja Varkaus sekä Itä-Suomen suomalais-venäläisen koulun säätiö), lukioita toiminnan piirissä on yhteensä 23 kappaletta.

URHEILUAKATEMIA

Vuonna 2017 Pohjois-Savon urheiluakatemian toiminnassa on mukana kuusi toisen asteen ja kaksi korkeasteen oppilaitosta. Yhteistyöstä on lisäksi sovittu Kuopion kaupungin perusopetuksen urheiluluokkien kanssa erillisellä sopimuksella. Toiminta rahoitetaan vuosittaisilla jäsenmaksuilla ja Opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämällä vuosittaisella avustuksella. Tukimuodot valmentautumisen ja opiskelun yhteensovittamiseksi sekä tukipalveluiden tarjoaminen jatkuvat.

ISOVERSTAS

Isoverstaan jäsenoppilaitosten määrä vaihtelee vuosittain. Vuonna 2017 Isoverstaaseen kuuluu 52 oppilaitosta (46 lukiota, 4 ammatillista oppilaitosta ja 2 vapaan sivistystyön oppilaitosta) Etelä-Savosta, Kainuusta, Pirkanmaalta, Pohjois-Karjalasta, Pohjois-Savosta, Päijät-Hämeestä, Uudeltamaalta ja Varsinais-Suomesta. Verkoston oppilaitoksissa opiskelee noin 16387 opiskelijaa. Isoverstaas jatkaa strategiansa mukaisesti verkko-oppimisen kehittämisverkostona päämääränään tulevaisuudessa tarvittavan verkko-oppimisen osaamisen varmistaminen jäsenoppilaitoksissa. Perustoiminta rahoitetaan opiskelijamääriin perustuvilla jäsenmaksuilla. Kehittämistyössä ja täydennyskoulutuksessa hyödynnetään myös hankerahoitusta. Isoverstaan talustilanne vuonna 2017 arvioidaan tiukaksi hankerahoitusten vähennyttä ja palveluista aiheutuvien kustannusten säilyessä ennallaan.

Tuottavuutta lisäävät toimenpiteet

Verkstoratkaisujen mahdollistavat tuottavuustoimet otetaan käyttöön: yhteistyö kurssitarjonnassa ja henkilöstön yhteiskäyttö.

Henkilöstön hyvinvointiin kiinnitetään huomiota, ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä otetaan käyttöön sähköisen terveystarkastus. Osaamisen kehittämistä edistetään erityisesti tv-pedagogiikassa ja tarjotaan mahdollisuutta sisäiseen liikkuvuuteen.

Sähköisten työvälineiden ja palveluiden käyttöä/käytettävyyttä kehitetään yhdessä tietohallinnon kanssa.

Toiminnan painopisteet

1. Hyvinvoinnin edistäminen
2. Ajanmukaisten oppimisympäristöjen ja välineiden kehittäminen ja hyödyntäminen
3. Opettajien osaamisen kehittäminen tulevaisuuden lukion tarpeita vastaavaksi
4. Korkeakouluyhteistyön kehittäminen
5. Kansainvälinen verkostoituminen
6. Lukuvuosisuunnitelma ja laatutyö

Toiminnan painopisteiden vaikutukset osaamis- ja henkilöstötarpeeseen sekä henkilöstövaikutukset

Sähköiseen ylioppilastutkintoon valmistautuminen sekä ajanmukaisten oppimisympäristöjen ja välineiden kehittäminen ja hyödyntäminen edellyttävät opettajien täydennyskoulutusta ja resursointia fyysiseen oppimisympäristöön sekä tietoverkkoihin.

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Pätevän vakinaisen opetushenkilöstön saatavuus on hyvä.

Lukiokoulutus ja toisen asteen yhteistyö

2017

1. VETOVOIMA, KILPAILUKYKY JA KASVU

1. Vahva ja monipuolinen elinkeinoelämä

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Yritystoiminnan kehittämisen välineet ja resurssit	Kasvun edellytyksistä ja elinkeinoelämän kehittämistarpeista huolehditaan.	1.8.2016 alkanut kansainvälisen liiketoiminnan painotusopetus lukiokoulutuksessa vakiintuu ja tukee lukioikäisten yrittäjyyskasvatusta osana lukiokoulutuksen opetussuunnitelmaa.	Lukio-opetus-päällikkö

3. Kuopio-kuva - paras kaupunkiyhteisö

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Yhteistyöhakuinen ja avoimesti viestivä Kuopio	Hyvinvointipalveluja, koulutusta ja tapahtumia tuodaan vahvemmin esille kaupungin veto- ja elinvoimatekijänä.	Lukiokoulutus näkyy alueellisesti ja valtakunnallisesti monipuolisena ja vetovoimaisena toisen asteen koulutuksena. Toiminnasta, kehittämishankkeista ja tapahtumista tiedottamista vahvistetaan yhdessä kaupungin markkinoinnin kanssa. Osallistutaan valtakunnallisiin kärkihankkeisiin.	Opetusjohtaja, lukio-opetus-päällikkö

2. ASUKKAAT JA PALVELUT

5. Asiakaslähtöiset ja omaehtoisuuteen kannustavat ja ennaltaehkäisevät palvelut

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Ennakoivat ennaltaehkäisevät ja omaehtoisuuteen kannustavat palvelut	Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys vähenevät.	Nuorisotyöttömyyttä ja nuorten syrjäytymistä ennaltaehkäistään ohjauksella ja seuraamalla lukioikäisten opinnoissa pysymistä ja opintojen keskeyttämistä säännöllisesti ja monialaisesti.	Opetusjohtaja, lukio-opetus-päällikkö
Palvelujen asiakaslähtöisyys	Vaikutetaan aktiivisesti käynnissä olevaan sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamiseen, jotta kaupungin kehittämät asiakaslähtöiset palvelut jäisivät käytäntöön uudistuksessa.	Seurataan käynnissä olevaa sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistamista ja osallistutaan työryhmiin erityisesti oppilas- ja opiskelijahuoltoon liittyvissä kysymyksissä.	Opetusjohtaja, lukio-opetus-päällikkö

3. RESURSSIT, JOHTAMINEN JA HENKILÖSTÖ

6. Tasapainoinen talous

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Palveluverkon ja toimitilojen käytön tehokkuus	Tilojen käyttöä tehostetaan edelleen. Laaditaan toimitilastrategia, joka käsittää myös	Uudet tilat suunnitellaan ja toteutetaan monikäyttöisiksi ja muunneltaviksi erilaisia käyttä-	Lukio-opetus-päällikkö

	pitkän tähtäimen investointien ja niiden rahoituksen tarkastelu.	järyhmiä palveleviksi. Olemassa olevien tilojen käyttöasteita ja vetoisuuksia tarkastellaan erityisesti yhdessä varhaiskasvatuksen (esiopetus) ja nuorisopalveluiden kanssa tavoitteena hyödyntää tiloja tehokkaammin oppimis- ja toimintaympäristöinä. Koulurakennusten ulkopuolisia oppimisympäristöjä hyödynnetään aiempaa enemmän.	
--	--	--	--

8. Määrätietoinen johtaminen

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Henkilöstö- ja työllisyysohjelman toteuttaminen	Kaupunki tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia työssä oppimiseen, työelämän valmiuksia vahvistavaan toimintaan ja työllistymiseen.	Opetushenkilöstölle tarjotaan koulutusta ja tukea tieto- ja viestintätekniikan pedagogisen osaamisen kehittämiseen sekä sähköisen ylioppilastutkinnon käyttöönottoon. Saatavilla on koulukohtaisen tukihenkilön tukea ja erilaisia tukimateriaaleja. Tuen ja tukimateriaalien vaikuttavuutta arvioidaan keväällä 2017.	Lukio-opetus-päällikkö
Henkilöstötyön tuottavuus	Henkilöstön hyvinvointi ja motivaatio paranee. Sairauspoissaolot/ HTV vähenevät.	Nuorisopalveluissa pilotoidun sähköisen terveystarkastuksen käyttö laajenee lukiokoulutuksen puolelle. Tavoitteena on ennaltaehkäisy, varhainen puuttuminen ja henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen.	Lukio-opetus-päällikkö
Johtaminen	Kaupunkistrategia uusitaan. Strategiatyöhön otetaan mukaan mahdollisimman paljon eri toimijoita (mm. asukkaat, yrityselämä, sidosryhmät, henkilöstö, päättäjät).	Koulujen toiminnasta ja kehittämisestä käydään vuoropuhelua opiskelijoiden ja huoltajien kanssa ja kerätään palautetta. Toimintaa kehitetään lukiokoulutuksen kehittämissuunnitelman kärkihankkeiden suuntaisesti. Toimintakyselyllä osallistetaan opiskelijat ja huoltajat laadun parantamiseen kaupunkistrategian uusimiseen. CAF-arvioinnilla arvioidaan yhteisten ja koulun omien painopisteiksi valittujen kehittämiskohteiden toteutumista koulun tasolla ja avainprosessin tasolla. Koulutuspoliittista ohjelmaa laaditaan ja se valmistuu keväällä 2017; työssä osallistetaan laajasti eri toimijoita.	Lukio-opetus-päällikkö

Kasvun ja oppimisen tuen palvelut

Toiminta-ajatus

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointi luodaan laadukkailla perustason palveluilla. Kasvun ja oppimisen tuen toiminta ajatuksena on tarjota tukea ja erityisasiantuntemusta lasten ja nuorten kasvusta ja oppimisesta päävastuussa oleville tahoille, kuten vanhemmille, varhaiskasvatukselle ja koulutoimelle. Toiminta on lähetteetöntä, matalan kynnyksen palvelua, jossa korostetaan asiakaslähtöisyyttä, tuen oikea-aikaisuutta, ennaltaehkäisevää työtettä, hyvää yhteistyötä eri toimijoiden kesken sekä sujuvaa tiedonkulkua.

Toimintaympäristö ja sen muutokset

Vanhempien alkoholinkäyttö ja mielenterveysongelmat ovat edelleen Kuopiossa korkealla tasolla, samoin eroperheiden määrä ja vuorovaikutuksen ongelmat lapsen ja vanhemman välillä. Nämä ilmiöt voivat uhata lapsen psyykkistä hyvinvointia, elleivät perheet saa vaikeissa elämäntilanteissaan oikea aikaisesti annettua ja riittävää matalan kynnyksen psyykkistä ja kasvatuksellista tukea. Tämä asettaa haasteita niin lastenneuvolan, koulu ja 2. asteen opiskeluterveydenhuollon, oppilashuollon kuin perheneuvolankin toiminnalle.

Lisäksi asukasta kohden lasketut lastensuojelumenot sekä erikoissairaanhoidon kustannukset lapsi- ja nuorisopsykiatrian osalta ovat Kuopiossa verokkikaupunkeihin nähden korkeat. Tämän vuoksi palvelualueuudistuksen ja kaupunkistrategian yhtenä tavoitteena on ollut mm. lasten ja nuorten osalta toiminnan painopisteen siirtäminen ennaltaehkäiseviin palveluihin, joita myös Kasvun ja oppimisen tuen palvelut edustavat suhteessa lastensuojeluun ja erikoissairaanhoidon.

Kuopion kaupungin palveluorganisaation kehittämisen hankkeessa on esitetty, että kasvatusta ja perheneuvonta siirtyy v. 2017 perusturvan tai terveydenhuollon palvelualueelle. Tällä muutoksella pyritään vahvistamaan lähetteettömien ns. varhaisen tuen palveluiden roolia kaupungissa ja valmistaudutaan tulevaan sote-uudistukseen. Perheneuvolan toimintakyvyn turvaaminen ja vahvistaminen on yksi tärkeä osa lapsiperheiden varhaisen tuen palveluita. Samalla on tärkeää integroida lapsiperheille tarjottavat palvelut muutoinkin kiinteämmin yhteen.

Tuleva sote-lainsäädäntö on v. 2017 merkittävä uudistus. Lainsäädännön muutokset vaikuttavat kasvun ja oppimisen tuen palveluiden ja henkilöstön sijoittumiseen tulevaisuudessa. Tulevaan sote-uudistukseen liittyen v. 2017 etenee myös ns. lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelma. Kuopion kaupungin näkökulmasta on tärkeää, että mukana suunnittelussa ja toteutuksessa on myös Kasvun ja oppimisen palvelualue. Tulevien sote-alueiden ja kaupunkien palveluiden integraatio on yksi keskeisistä sote-uudistuksen onnistumisen edellytyksistä. Vuoden 2017 aikana etenee myös Pohjois-Savon sote-palveluiden tuotanto-organisaation rakentuminen.

Perusopetuksen uuden opetussuunnitelman myötä oppilashuoltoryhmien merkitys koululaisten yleisen hyvinvoinnin koordinoinnissa tulee edelleen korostumaan. Samoin esiopetuksen opetussuunnitelma korostaa oppilashuoltopalvelujen merkitystä myös esiopetuksessa. Näitä asioita seurataan ja arvioidaan myös 2017.

Lapsimäärän kasvu esi- ja perusopetuksen puolella jatkuu ja tätä kautta myös palveluiden resursointia täytyy säännöllisesti arvioida. Juankosken kuntaliitos kasvattaa myös v. 2017 kaupungin väkilukua ja asiakasmäärää. Juankoskelta siirtyy yksi kuraattori kasvun ja oppimisen tuen palveluihin.

Tuottavuutta lisäävät toimenpiteet

Sote-uudistuksen myötä palvelujärjestelmää ja työprosesseja käydään tarkemmin läpi ja arvioidaan mm. sitä, että eri palveluissa ei tehtäisi päällekkäistä työtä. Tämä edellyttää edelleen myös tiivistä yhteistyötä kaupungin muiden vastuualueiden kanssa, erikoissairaanhoidon yksiköiden kanssa. Lisäksi järjestöjen ja yksityisen sektorin rooli tulee arviotavaksi entistäkin tarkemmin.

Tuottavuutta pyritään osaltaan lisäämään myös kaupungin ja valtiovarainministeriön yhteisessä kuntakokeiluhankkeessa, joka toteutetaan nuorten 17–29-vuotiaiden asiakkaiden piirissä. Kokeilussa ovat omalta osaltaan mukana opiskelijahuollon kuraattori- ja psykologipalvelut. Tavoitteena on lisätä monialaista yhteistyötä ja tehdä yhteisiä palvelusuunnitelmia. Kuopion kuntakokeilu päättyy v. 2016 loppuun, mutta kokeilussa mu-

kanaolevien nuorten osalta toimintaa pyritään jatkamaan lainsäädännön puitteissa. Samalla periaatteella käynnistyy myös ns. Oda-hanke (omahoito ja digitaaliset arvopalvelut), johon sisältyy yläkouluikäisten koululaisten pilotti.

Toiminnan painopisteet

Kuopion kaupungin hyvinvointiryhmän tavoitteena/toiminta ajatuksena on aktiivinen, pärjäävä ja onnelliseksi itsensä kokeva kuntalainen ja ennaltaehkäisy ja varhainen puuttuminen vaikuttavin toimintamallein toimintakyvyn turvaamiseksi, alueellisesti, moniammatillisin yhteistyön menetelmin (palvelualueiden ja hallintokuntien poikki + kolmas sektori ym.). Hyvinvointiryhmä on linjannut kuopiolaisten hyvinvoinnin kokonaistavoitteeksi mm. parantaa lasten, nuorten ja lapsiperheiden hyvinvointia. Vuoden 2017 osatavoitteita ovat:

OSATAVOITE 1: Vähentää kiusaamista ja seksuaalista häirintää

OSATAVOITE 2: Ennaltaehkäistään lasten ja nuorten ylipainoa ja lisää liikumista

OSATAVOITE 3: Vähentää fyysistä uhkaa ja seksuaalista väkivaltaa

OSATAVOITE 4: Ennaltaehkäistään mielenterveysongelmia ja vähentää päihteiden käyttöä ja muuttaa asennetta erityisesti ammattikoululaisten ja nuorten vanhempien parissa

OSATAVOITE 5: Lisätään lapsiperheiden ennalta ehkäisevää varhaista tukea ja lapsiperhepalveluita

Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden uudelleen organisointi tulee koskemaan Kasvun ja oppimisen tuen palveluita vahvasti. Yhteiseen suunnitteluun ja kehittämiseen osallistuminen tulee olemaan vuoden 2017 merkittävin painopistealue.

Sähköisten palveluiden kehittäminen on myös yksi keskeistä toiminnan painopisteistä.

Toiminnan painopisteiden vaikutukset osaamis- ja henkilöstötarpeeseen sekä henkilöstövaikutukset

Laki oppilas- ja opiskelijahuollosta edellytti henkilöstön rekrytointia. Valtakunnalliset suositukset henkilöstömitoitukseen ovat kuraattoreiden osalta 800 oppilasta/opiskelijaa per 1 kuraattori ja 1000 oppilasta / opiskelijaa per psykologi. Aikaisempien vuosien henkilöstön lisäyksistä huolimatta, Kuopiossa jäädään suosituksista tältä osin n. 300 oppilaalla/opiskelijalla eri palveluissa. Lisärekrytoinnit täytyy tehdä kuntatalouden antamien raamien puitteissa ja ensi vuodelle ei tulla lisäämään resurssia.

Sähköisten palveluiden kehittäminen tuo henkilöstölle osaamistarpeita. Samoin palveluiden integraatio lisää henkilöstön osaamistarpeita mm. palveluohjauksen näkökulmasta.

Henkilöstön osaamista arvioidaan vuosittain kehityskeskusteluiden yhteydessä.

Henkilöstön ja osaamisen saatavuus

Psykologien rekrytoinnissa tilanne on kaupunkitasoisesti edelleen haastava.

Suunnitelma ulkoisten palvelujen käytöstä

Sijoitettujen lasten oppilashuollon palvelut tuotetaan ostopalveluina Kasvun ja oppimisen tuen vastuualueelta.

Psykologisten tasotutkimusten järjestämiseen esikouluun lähteville ja alle 16-vuotiaille perusopetusikäisille kehitysvammaisille joudutaan käyttämään ostopalveluja.

Neuropsykologiset tutkimukset ja kuntoutukset on sovittu toistaiseksi maksettavan kasvun ja oppimisen vastualueen kautta. V. 2017 täsmennetään vastualueen ja terveydenhoidon palvelualueen rooleja ostopalveluiden osalta. Perheneuvolan siirtymisen seurauksena myös sitä koskevat ostopalvelut siirtyvät terveydenhuollon palvelualueelle.

2. ASUKKAAT JA PALVELUT

5. Asiakaslähtöiset ja omaehtoisuuteen kannustavat ja ennaltaehkäisevät palvelut

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuhenkilö
Ennakoivat ennaltaehkäisevät ja omaehtoisuuteen kannustavat palvelut	Asukkaiden omaehtoista hyvinvoinnin edistämistä tuetaan. Kuntalaisia kannustetaan aktiivisuuteen.	Toisen asteen opiskelijahuollon pilotti sähköisiin palveluihin (aluksi sosiaalinen media) liittyen. Arvioidaan v. 2017 aikana soveltuuko myös perusopetusikäisille.	Palveluesimies, henkilöstö
	Painotetaan ennaltaehkäiseviä palveluja ja toimintatapoja.	Yhteisöllisen oppilas- ja opiskelijahuollon kehittäminen. Ongelmien ennaltaehkäisyyn ja varhaiseen puuttumiseen painottuvan ryhmätoiminnan lisääminen. Sosiaalisen median hyödyntäminen ennaltaehkäisyssä. Osallistutaan Oda-hankkeen (omahoito ja digitaaliset arvopalvelut) oppilashuollon pilottiin – Toteutetaan palvelujen kehittämisen hankkeen päätöksiä ja osallistutaan lasten ja nuorten palveluiden kehittämiseen.	palveluesimies, asiakkuusjohtaja
	Pitkäaikaistyöttömyys ja nuorisotyöttömyys vähenevät.	Opiskelijahuollon henkilöstö osallistuu yhteistyötahona Vamos-projektiin.	palveluesimies, asiakkuusjohtaja
Palvelujen asiakaslähtöisyys	Vaikutetaan aktiivisesti käynnissä olevaan sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistamiseen, jotta kaupungin kehittämät asiakaslähtöiset palvelut jäisivät käytäntöön uudistuksessa.	Osallistutaan sosiaali- ja terveyspalveluiden kehittämiseen liittyviin työryhmiin.	palveluesimiehet, asiakkuusjohtaja
Palvelukumppanuus järjestöjen ja yritysten kanssa	Valinnanvapautta palveluissa lisätään edelleen mm. palvelusetelin avulla. Samalla huolehditaan, ettei valinnanvapauden lisäys johda eriarvoisuuden kasvuun. Yksityiset palvelut täydentävät julkista palvelutarjontaa. Hankintaosaamista ja hankintakäytäntöjä kehitetään edelleen.	Käydään läpi työnjako ja kumppanuudet järjestöjen ja kaupungin muiden palveluiden kanssa.	palveluesimies, asiakkuusjohtaja

3. RESURSSIT, JOHTAMINEN JA HENKILÖSTÖ

6. Tasapainoinen talous

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Palveluverkon ja toimitilojen käytön tehokkuus	Tilojen käyttöä tehostetaan edelleen. Laaditaan toimitilastrategia, joka käsittää myös pitkän tähtäimen investointien ja niiden rahoituksen tarkastelun.	Osallistutaan toimitilastrategian laadintaan.	asiakkuusjohtaja, palveluesimiehet

8. Määrätietoinen johtaminen

Arviointikriteeri	Tavoite	Toimenpiteet	Vastuuhenkilö
Henkilöstötyön tuottavuus	Henkilöstön hyvinvointi ja motivaatio paranee. Sairauspoissaolot vähenevät, HTV paranee.	Järjestetään työnohjausta ja mahdollistetaan täydennyskoulutus määrärahojen, koulutussuunnitelman ja työhyvinvointisuunnitelman mukaisesti.	palveluesimiehet, asiakkuusjohtaja
Johtaminen	Kaupunkistrategia uusitaan. Strategiatyöhön otetaan mukaan mahdollisimman paljon eri toimijoita (mm. asukkaat, yritys-elämä, sidosryhmät, henkilöstö, päättäjät).	Osallistutaan kaupunkistrategian uusimiseen.	palveluesimiehet, asiakkuusjohtaja

KASVUN JA OPPIMISEN PALVELUALUE		Budjettiyhteenvedo	
		Lisätty Juankoski	
Selite	TP 2015	KS 2016	KS 2017
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
Myyntituotot	2 956 014	3 206 536	3 925 964
Maksutuotot	6 953 746	7 081 448	7 513 448
Tuet ja avustukset	3 418 993	2 681 121	2 718 901
Vuokratuotot	333 502	290 590	295 590
Muut toimintatuotot	26 696	81 772	81 772
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	13 688 951	13 341 467	14 535 675
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-83 311 656	-82 952 840	-88 051 467
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-18 358 341	-17 415 454	-17 473 163
Muut henkilösivukulut	-4 825 125	-5 370 961	-4 640 219
Henkilöstökulut yhteensä	-106 495 122	-105 739 255	-110 164 849
Palvelujen ostot			
Asiakaspalvelujen ostot	-4 003 962	-4 439 606	-4 764 541
Muiden palvelujen ostot	-27 656 075	-29 815 194	-32 249 990
Palvelujen ostot yhteensä	-31 660 037	-34 254 800	-37 014 531
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 426 588	-2 507 197	-2 515 575
Avustukset	-10 977 744	-11 378 880	-12 677 460
Vuokrat	-39 394 012	-38 852 158	-40 635 882
Muut toimintakulut	-258 252	-318 177	-280 923
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-191 211 755	-193 050 467	-203 289 220
TOIMINTAKATE	-177 522 804	-179 709 000	-188 753 545

VARHAISKASVATUSPALVELUT		Budjettiyhteenveto	
		Lisätty Juankoski	
Selite	TP 2015	KS 2016	KS 2017
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
Myyntituotot	189 528	241 500	256 500
Maksutuotot	6 497 417	6 589 528	6 969 528
Tuet ja avustukset	239 065	267 362	273 362
Vuokratuotot	3 067		
Muut toimintatuotot	5 715	40 000	40 000
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	6 934 792	7 138 390	7 539 390
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-28 469 977	-27 638 976	-30 205 866
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-7 084 125	-6 906 220	-6 975 924
Muut henkilösivukulut	-1 669 609	-1 806 421	-1 601 065
Henkilöstökulut yhteensä	-37 223 711	-36 351 617	-38 782 855
Palvelujen ostot			
Asiakaspalvelujen ostot	-397 996	-540 000	-432 000
Muiden palvelujen ostot	-7 018 767	-8 155 720	-8 734 984
Palvelujen ostot yhteensä	-7 416 763	-8 695 720	-9 166 984
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-415 627	-423 312	-450 319
Avustukset	-10 950 249	-11 347 420	-12 646 000
Vuokrat	-10 124 185	-9 541 643	-10 253 152
Muut toimintakulut	-161 452	-173 196	-173 898
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-66 291 987	-66 532 908	-71 473 208
TOIMINTAKATE	-59 357 195	-59 394 518	-63 933 818

PERUSOPETUS- JA NUORISOPALVELUT		Budjettiyhteenvedo	
		Lisätty Juankoski	
Selite	TP 2015	KS 2016	KS 2017
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
Myyntituotot	1 696 991	1 917 243	2 703 321
Maksutuotot	395 786	444 920	494 920
Tuet ja avustukset	2 843 361	2 059 969	2 040 809
Vuokratuotot	305 802	270 140	270 140
Muut toimintatuotot	19 507	39 172	39 172
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	5 261 447	4 731 444	5 548 362
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-43 576 937	-43 788 979	-46 294 080
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-8 927 924	-8 314 391	-8 343 813
Muut henkilösivukulut	-2 511 365	-2 824 730	-2 434 250
Henkilöstökulut yhteensä	-55 016 226	-54 928 100	-57 072 143
Palvelujen ostot			
Asiakaspalvelujen ostot	-3 530 424	-3 815 081	-4 149 944
Muiden palvelujen ostot	-13 453 031	-14 192 858	-15 985 721
Palvelujen ostot yhteensä	-16 983 455	-18 007 939	-20 135 665
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 701 827	-1 835 695	-1 824 962
Avustukset	-1 035	-5 000	-5 000
Vuokrat	-25 291 306	-25 607 242	-26 440 988
Muut toimintakulut	-76 046	-53 831	-50 842
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-99 069 895	-100 437 807	-105 529 600
TOIMINTAKATE	-93 808 448	-95 706 363	-99 981 238

LUKIOPALVELUT JA TOISEN ASTEEN YHTEISTYÖ		Budjettiyhteenveto	
Selite	TP 2015	KS 2016	Lisätty Juankoski KS 2017
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
Myyntituotot	923 619	913 152	831 502
Maksutuotot	60 543	47 000	49 000
Tuet ja avustukset	323 622	344 608	395 298
Vuokratuotot	24 633	20 000	25 000
Muut toimintatuotot	1 401	2 600	2 600
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 333 818	1 327 360	1 303 400
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-8 979 463	-8 941 074	-9 385 806
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-1 783 592	-1 603 568	-1 672 310
Muut henkilösivukulut	-513 660	-573 503	-490 835
Henkilöstökulut yhteensä	-11 276 715	-11 118 145	-11 548 951
Palvelujen ostot			
Asiakaspalvelujen ostot	-70		-147 600
Muiden palvelujen ostot	-2 130 029	-2 271 950	-2 355 537
Palvelujen ostot yhteensä	-2 130 099	-2 271 950	-2 503 137
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-168 219	-128 696	-128 144
Avustukset			
Vuokrat	-3 533 492	-3 249 418	-3 575 921
Muut toimintakulut	-19 402	-76 988	-42 409
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-17 127 927	-16 845 197	-17 798 562
TOIMINTAKATE	-15 794 109	-15 517 837	-16 495 162

KASVUN JA OPPIMISEN TUEN PALVELUT		Budjettiyhteenvedo	
		Lisätty Juankoski	
Selite	TP 2015	KS 2016	KS 2017
TULOSLASKELMA			
TOIMINTATUOTOT			
Myyntituotot	23 488	24 000	24 000
Maksutuotot			
Tuet ja avustukset	8 506	4 300	4 550
Vuokratuotot			
Muut toimintatuotot			
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	31 994	28 300	28 550
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-1 357 299	-1 656 481	-1 258 385
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-283 124	-290 338	-217 737
Muut henkilösivukulut	-78 459	-108 109	-66 868
Henkilöstökulut yhteensä	-1 718 882	-2 054 928	-1 542 990
Palvelujen ostot			
Asiakaspalvelujen ostot	-75 472	-84 525	-34 997
Muiden palvelujen ostot	-4 800 149	-4 856 674	-4 846 595
Palvelujen ostot yhteensä	-4 875 621	-4 941 199	-4 881 592
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-19 589	-29 320	-22 760
Avustukset			
Vuokrat	-105 364	-128 758	-40 607
Muut toimintakulut	-762	-1 401	-1 011
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-6 720 218	-7 155 606	-6 488 960
TOIMINTAKATE	-6 688 224	-7 127 306	-6 460 410

KOP / OPERATIIVISET TUKIPALVELUT	Budjettiyhteenveto		
Selite	TP 2015	KS 2016	KS 2017
TULOSLASKELMAT			
TOIMINTATUOTOT			
Myyntituotot	122 388	110 641	110 641
Maksutuotot			
Tuet ja avustukset	4 439	4 882	4 882
Vuokratuotot		450	450
Muut toimintatuotot	73		
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	126 900	115 973	115 973
TOIMINTAKULUT			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-927 980	-927 330	-907 330
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-279 576	-300 937	-263 379
Muut henkilösivukulut	-52 032	-58 198	-47 201
Henkilöstökulut yhteensä	-1 259 588	-1 286 465	-1 217 910
Palvelujen ostot			
Asiakaspalvelujen ostot			
Muiden palvelujen ostot	-254 099	-337 992	-327 153
Palvelujen ostot yhteensä	-254 099	-337 992	-327 153
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-121 326	-90 174	-89 390
Avustukset	-26 460	-26 460	-26 460
Vuokrat	-339 665	-325 097	-325 214
Muut toimintakulut	-590	-12 761	-12 763
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-2 001 728	-2 078 949	-1 998 890
TOIMINTAKATE	-1 874 828	-1 962 976	-1 882 917

Mittaristo 2017

Juankoski sisältyy ks-2017 mittaritietoihin

Avainprosessi: Varhaiskasvatuspalvelut

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	KS 2016	Ennuste 2016	KS 2017
Kunnallinen	Lasten määrä *)	3 899	3 960	3 983	4 177
päiväkotihoido	Päiväkotien täyttöaste				
	- haja-asutusalueen täyttöaste	90	90	90	90
	- taajama-alueen täyttöaste	97	97	97	97
	Bruttokustannus €/lapsi	-12 527	-12 500	-12 545	-12 276
	Nettokustannus €/lapsi	-11 053	-11 000	-11 086	-10 855
	Päivähoidon tilojen määrä m ²	37 429	38 977	38 977	41 820
	Tilojen määrä m ² /lapsi	10	10	10	10
Yksityinen	Lasten määrä	667	730	781	871
päiväkotihoido	Nettokustannus €/lapsi	-7 960	-8 600	-8 088	-8 228
Kunnallinen	Lasten määrä *)	476	450	478	540
perhepäivähoito	Bruttokustannus €/lapsi	-10 986	-10 800	-12 802	-11 450
	Nettokustannus €/lapsi	-9 409	-9 200	-11 249	-9 534
Yksityinen	Lasten määrä	91	100	73	73
perhepäivähoito	Nettokustannus €/lapsi	-5 489	-6 600	-6 459	-6 056
Avoimet	Lasten määrä	660	700	700	750
varhaiskasvatuspalvelut	Bruttokustannus €/lapsi	-900	-1 300	-875	-889
Kotihoidon ja yks. hoidon tuki Kelalle	Lasten määrä	1 840	1 900	1 739	1 863
	Nettokustannus €/lapsi	-3 097	-3 300	-3 127	-3 063

*) Lasten määrä on kuukausittain hoidossa olevien lasten keskiarvo.

Kunnallisen ja yksityisen päivähoidon hintoja verrattaessa on otettava huomioon, että kunnallisen hoidon hintaan kuuluu palvelualuekokonaisuuden suunnittelu- ja hallintokustannukset, vuoro- ja iltahoito, loma-aikainen hoito, järjestämisvelvoitteen täyttäminen sekä erityistä tukea tarvitsevien lasten tukipalvelut, joita yksityisellä palveluntuottajalla ei ole.

Avainprosessi: Perusopetus- ja nuorisopalvelut

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	KS 2016	Ennuste 2016	KS 2017
Perusopetus	Oppilasmäärä 20.9.	9 909	9 940	9 940	10 470
	Erytisen tuen oppilaiden osuus oppilasmäärästä % *	6,1	6,0	6,0	6,0
	Luokkamuotoisen erityisopetuksen oppilaiden osuus koko oppilasmäärästä % *	4,2	4,0	4,0	4,0
	Bruttokustannus €/oppilas, kaikki vuosiluokat	-9 270	-9 360	-9 360	-9 337
	Nettokustannus €/oppilas, vähennetty hankerahoitus	-9 010	-9 200	-9 200	-9 170
	Opetusryhmän keskikoko 1-6 luokilla *	17,2	17,5	17,5	17,2
	Opetusryhmän keskikoko 7-9 luokilla *	18,3	18,6	18,6	18,3
	Yleisopetuksen tuntimäärä/oppilas *	1,72	1,71	1,71	1,72
	Perusopetuksen tilojen määrä m ²	130 843	132 922	132 922	137 047
	Tilojen määrä m ² /oppilas	13	13	13	13
Nuorisopalvelut	Asiakaskäyntien lukumäärä	214 418	200 000	200 000	215 000
	Suunnitelmallisesti tuettujen nuorten määrä	458	370	370	400
	Bruttokustannus €/asiakaskäynti	-16	-18	-18	-16
	Nuorisopalveluiden tilojen määrä m ²	10 338	9 364	9 364	9 281

Perusopetuksen bruttokustannuksissa ei ole huomioitu kotikuntakorvausmenoja.

* Tunnusluvut on otettu Kouluikkunan tiedoista. Ryhmäkokolaskennassa on otettu huomioon joissakin aineissa käytettävät jako- ja hanketunnit, jotka pienentävät varsinaisia luokkakokoja. Kuopion kouluverkko on alueellisesti laaja ja oppilasmäärissä on alueittain suuria eroja, minkä vuoksi myös opetusryhmien koko vaihtelee alueellisesti.

Avainprosessi: **Lukiokoulutus ja toisen asteen yhteistyö**

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	KS 2016	Ennuste 2016	KS 2017
Lukiokoulutus	Valtionosuuteen oikeuttava painotettu opiskelijamäärä	2 284	2 284	2 255	2 355
	Kahden tutkinnon koulutuksen opisk.määrä	250	250	259	250
	Peruskoulun päättäneiden lukiokoulutukseen hakevien määrä (%)	53 %	53 %	53 %	53 %
	Peruskoulun päättäneiden lukiokoulutukseen päässeiden määrä (%)	51 %	50 %	53 %	52 %
	Vieraskuntalaisten osuus lukion aloittaneista (%)	22 %	22 %	28 %	25 %
	Ensisijaisten hakijoiden määrä/lukioiden aloituspaikat	113	105	112	112
	Päivälukion kaikkien kurssien lukumäärä	2 390	2 390	2 390	2 390
	Bruttokustannus €/opiskelija, kaikki vuosi-kurssit *	-7 240	-7 200	-7 200	-7 160
	Lukioiden tilojen määrä m ²	19 903	18 925	18 925	19 644
	Tilojen määrä m ² /opiskelija	9	8	8	8

Avainprosessi: **Kasvun ja oppimisen tuen palvelut**

Tuote tai palvelu:	Mittarin nimi	TP 2015	KS 2016	Ennuste 2016	KS 2017
Koulupsykologipalvelut	Koulupsykologipalveluja käyttävien asiakkaiden määrä oppilasmäärästä (0-10 lk)	7 %	6 %	5 %	8 %
	Oppilaita / koulupsykologi	1 267	1 267	1 267	1 222
	Koulupsykologipalveluja käyttävien asiakkaiden määrä lukion opiskelijamäärästä	7 %	5 %	5 %	9 %
	Lukion opiskelijoita / psykologi	1 455	1 455	1 455	1 698
	Psykologipalveluja käyttävien asiakkaiden määrä 2. asteen ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärästä	6 %	4 %	4 %	7 %
	Ammatillisen koulutuksen opiskelijoita / psykologi	1 455	1 455	1 455	1 534
Koulukuraattoripalvelut	Koulukuraattoripalveluja käyttävien asiakkaiden määrä oppilasmäärästä (0-10 lk)	9 %	7 %	5 %	9 %
	Oppilaita / koulukuraattori	1 327	1 327	1 327	1 265
	Kuraattorin palveluja käyttävien asiakkaiden määrä lukion	2 %	1 %	3 %	5 %
	Lukion opiskelijoita / kuraattori	1 455	1 455	1 455	2 122
	Kuraattorin palveluja käyttävien asiakkaiden määrä 2. asteen ammatillisen koulutuksen opiskelijamäärästä	13 %	8 %	6 %	11 %
	Ammatillisen koulutuksen opiskelijoita / kuraattori	1 455	1 455	1 455	1 150
Perheneuvolapalvelut	Perheneuvolapalvelujen piirissä olevien lasten osuus koko 0-12-v ikäluokasta	3 %	3 %	2 % *)	
	Käyntien määrä / työntekijä	308	280	141	

*) Siirtyy terveydenhuollon palvelualueelle 1.1.2017 alkaen

Kasvun ja oppimisen palvelualue		TP 2015	KS 2016	Ennuste 2016	KS 2017
Henkilöstömittarit	Kokonaistyöaika (ilman työllistämistä)	2 242	2 219	2 219	2 400
	Sairauspoissaolot kalenteripv / htv	15	13	15	14

HENKILÖSTÖLASKELMA 2017

Henkilöstösuunnitelma	HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ				PALKKAMÄÄRÄRAHA				YHTEENSÄ	
	TP	TA	TA	MUUTOS	TP	TA	TA	MUUTOS	TA	TA
	2015	2016	2017	2016/2017	2015	2016	2017	2016/2017	2017	2017
	htv	htv	htv	htv	€	€	€	€	htv	€
PALVELUALUE										
Varhaiskasvatuspalvelut	957,3	953,3	1 049,0	95,7	29 072 260	27 896 875	30 180 938	2 284 063	1 049,0	30 180 938
Perusopetus- ja nuorisopalvelut	1 046,0	1 045,0	1 130,0	85,0	44 015 434	44 334 294	46 204 058	1 869 764	1 130,0	46 204 058
Lukiopalvelut ja toisen asteen yhteistyö	164,5	162,3	171,1	8,8	9 020 619	8 965 371	9 375 746	410 375	171,1	9 375 746
Kasvun ja oppimisen tuen palvelut	37,0	37,0	28,0	-9,0	1 355 812	1 694 481	1 258 385	-436 096	28,0	1 258 385
Johdon tukipalvelut	22,9	21,9	21,9	0,0	926 016	904 500	907 330	2 830	21,9	907 330
Palvelualue yhteensä	2 227,7	2 219,5	2 400,0	180,5	84 390 140	83 795 521	87 926 457	4 130 936	2 400,0	87 926 457

Uuden tuntijaon ja opetussuunnitelman asettamat haasteet sekä uusiin työ- ja virkaehtosopimuksiin 1.2.2017 tulevat muutokset ja kilpailukykysovimuksen velvoitteet aiheuttavat haasteita henkilöstösuunnitelman osalta. Tutkinnon suorittaneiden opettajien ja lastentarhanopettajien rekrytointi on haasteellista ja viivästyttää avoimien tehtävien täyttämistä. Lastenhoitajien rekrytoinnin osalta on tilanne edelleen positiivinen ja avoinna oleviin tehtäviin on koulutettuja hakijoita riittänyt. Kasvun ja oppimisen tuen osalta kuraattorien ja psykologien rekrytointi etenkin viheralueille on haasteellista. Palvelualueella noudatetaan tehtävien täyttämisen osalta kaupungin täyttölupamenettelyä. Varhaiskasvatuksen osalta kartoitetaan avustajaresurssin käyttö kokonaisvaltaisesti.

HENKILÖSTÖN KEHITTÄMISSUUNNITELMA VUODELLE 2017

Asiakkuusjohtajat ja palvelupäälliköt laativat vastuualueillaan palveluprosesseittain henkilöstön koulutus- ja kehittämissuunnitelmat niihin varattujen määrärahojen puitteissa. Suunnitelmien toteutumista seurataan ja arvioidaan säännöllisesti Jora-raporttien yhteydessä. Koulutusten järjestämisessä otetaan huomioon täydennyskoulutusvelvoite ja koulutuksissa pyritään hyödyntämään mahdollisuuksien mukaan kaupungin omaa koulutustarjontaa. Palvelujen ja toimintojen nopea digitalisoituminen asettaa haasteita henkilöstön osaamisen vahvistamiselle. Painopistealueina ovat henkilöstön substanssiosaamisen vahvistamisen ohella työhyvinvointia edistävät koulutukset ja kehittämishankkeet. Esimiesten osaamisen vahvistamisen painopistealueita ovat talous- ja henkilöstöjohtamisen osa-alueilla.

KASVUN JA OPPIMISEN PALVELUALUE

AVUSTUKSET VUODELLE 2017

Tukipalvelut

	KS 2016	KS 2017	Oppilasmäärä 31.10.2016
Taiteen perusopetukseen eri tahoille:			
Kuopion Tanssistudio	8 332	8 210	184
Musiikkikouluyhdistys Kantele ry	2 845	3 213	72
Kuopion Baletin Tuki ry / Tanssiopisto	11 747		
Kuvataideopetusta lapsille Pikku-Pikasso	3 536		
Kuopion Taideopisto 1.7.2016 alkaen		15 037	337
Avustukset yhteensä	26 460	26 460	593

44,6

INVESTOINTIOSAN ERITTELY VUONNA 2017

Kustannus- arvio	TP 2015 (1.000 €)	TA + TAMU 2016 (1.000 €)	TA 2017 (1.000 €)
---------------------	----------------------	-----------------------------	----------------------

KONEET JA KALUSTO

Kasvun ja oppimisen lautakunta

Tulot		0	0	
Menot		-388	-750	-1 350
Netto		-388	-750	-1 350

Kasvun ja oppimisen palvelualueen kalustohankintoihin, mm. Jynkän uuden koulun ja Hatsalan koulun uuden ruokalarakennuksen kalustaminen, Juankosken päiväkodin kalustaminen, vanhentuneen koulu- ja päiväkotikaluston uusiminen.

PERUSKORJAUS

Jönköpingin päiväkoti

Tulot				
Menot	-2000			-500
Netto	-2 000	0	0	-500

- 3-ryhmäinen päiväkoti, perusparannus.

Juankosken lukio

Tulot				
Menot	-40			-40
Netto	-40	0	0	-40

- Muutostyöt

UUDISRAKENTAMINEN

Hatsalan koulun ruokalarakennus

Tulot				
Menot	-3 200		-2 700	-500
Netto	-3 200	0	-2 700	-500

- Uusi ruokalarakennus ja pihan, parkkipaikkojen, saattoliikenteen sekä jätekatosten uudelleen järjestely. Kohde valmistuu kesällä 2017.

Hiltulanlahtden alakoulu

Tulot				
Menot	-12 000			-500
Netto	-12 000	0	0	-500

- Hankesuunnittelu käynnissä. Uusi 450 oppilaan koulurakennus sisältää myös esiopetustilat sekä 4-ryhmäisen päiväkodin tilat.

Lumit, musiikki- ja ilmaisutaidon lukio

Tulot				
Menot	-18 000			-200
Netto	-18 000	0	0	-200

- Uusi lukiorakennus on mukana Kuopionlahden alueen arkkitehtuurikilpailussa. Hanke etenee. Vuoden 2017 määräraha suunnitteluun.

Tuomikujan päiväkoti

Tulot				
Menot	-5 100			-2 000
Netto	-5 100	0	0	-2 000

- Toteutussuunnittelu käynnissä. Uusi 6-ryhmäinen päiväkoti korvaa nykyisen päiväkotirakennuksen. Uuden rakennuksen valmistuessa Kesärannan koulurakennus vapautuu myyntiin ja samalla luovutetaan yhden pienen päiväkodin vuokrauksesta. Valmis vuoden 2018 lopussa.

Kustannus- arvio	TP 2015 (1.000 €)	TA + TAMU 2016 (1.000 €)	TA 2017 (1.000 €)
---------------------	----------------------	-----------------------------	----------------------

Maaningan päiväkoti

Tulot				
Menot	-2 800		-100	-2 500
Netto	-2 800	0	-100	-2 500

- Hankesuunnittelu käynnissä, valmistuu syksyllä 2016. Uusi 3-ryhmäinen päiväkoti sijoittuu Maaninkajärven koulun tontille. Rakentaminen alkaa keväällä 2017, kohde valmistuu kesällä 2018.

Vehmersalmen päiväkoti

Tulot				
Menot	-2 100			-100
Netto	-2 100	0	0	-100

- 3-ryhmäinen päiväkoti. Vuoden 2017 määräraha hankkeen käynnistämiseen. Valmistuu kesällä 2020.

Juankosken uusi päiväkoti

Tulot				
Menot	-2 600		-100	-2 100
Netto	-2 600	0	-100	-2 100

- Uusi 4-ryhmäinen päiväkoti, jossa on myös esikoulutilat

Muuruveden koulun laajennus päiväkotilaksi

Tulot				
Menot	-640		-500	-140
Netto	-640	0	-500	-140

- Muuruveden alakoulun yhteyteen rakennettu laajennus 2-ryhmäiseksi päiväkodiksi.

Kasvun ja oppimisen palvelualueen talousarvion sitovuus

Kaupunginvaltuustoon nähden sitovuus:

B = toimintatulot yhteensä ja toimintakulut yhteensä N = toimintakate

Käyttötalous:	Sitovuus
Kasvun ja oppimisen palvelualue	B
Investoinnit / Koneet ja kalusto	Sitovuus
Kalustoinvestoinnit	B

Kasvun ja oppimisen lautakuntaan nähden sitovuus:

B = toimintatulot yhteensä ja toimintakulut yhteensä N = toimintakate

Käyttötalous:	Sitovuus
Varhaiskasvatuspalvelut	B
Perusopetuspalvelut	B
Nuorisopalvelut	B
Lukiokoulutus	B
Toisen asteen yhteistyö	B
Kasvun ja oppimisen tuen palvelut	B
Johdon tukipalvelut	B
Investoinnit / Koneet ja kalusto	Sitovuus
Kalustoinvestoinnit (palvelualuejohtaja päättää määrärahan jakamisesta avain- ja palveluprosesseille)	B